

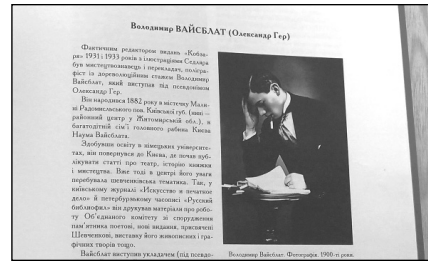
3 ЖИТТЯ КОЖНОЇ ЛЮДИНИ — БЕЗЦІННЕ

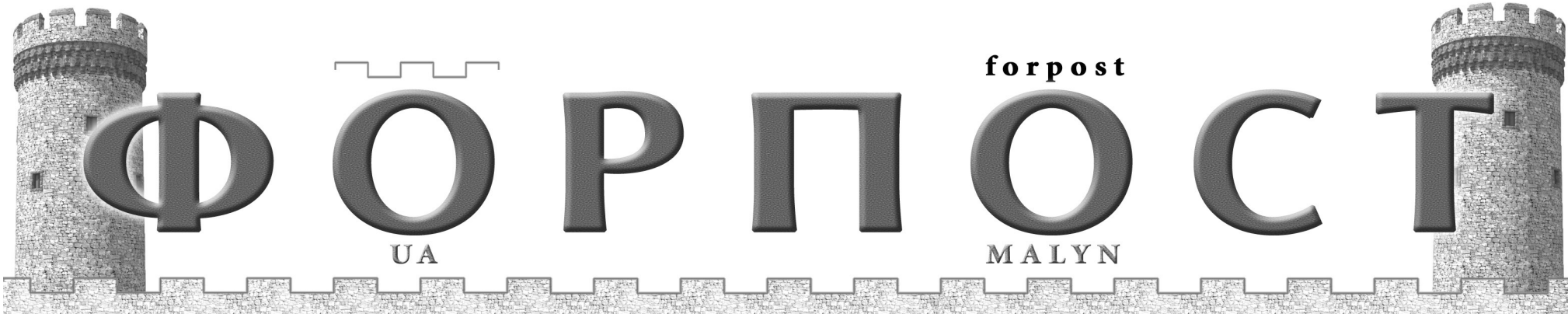
4 ПОДОРОЖ У МАЛИНДОРФ

6 ПИСЬМЕННИК-ВІДКРИТТЯ

7 ОНУК НАГАДАВ ПРО ДІДА

№6 (32)

8 грудня 2020 р.

Ляльководи з МЦДТ — переможці!

Малинський міський Центр дитячої та юнацької творчості поділився радісною новиною про успіх.

Ляльковий гурток «Веселка» ЦДЮТ відправив свою англomовну виставу «Little Red Riding Hood» на конкурс до Німеччини.

Тепер можна привітати учасників з першим місцем. Ви неперевершені: Азізова Злата, Комінарєць Матвій, Швидун Олександр, Абрамова Анастасія, Кулаківська Вікторія, Конотовська Діана.

«Велике спасибі Лесі Іржицькій за благодійність та за відео — оператору Марині Качурі», — дякує МЦДТ.

ХАЙ «УПЕРШЕ» СТАНЕ СИНОНІМОМ «ВДАЛО»

Сайт Коростенської районної ради вже не перший день засвідчує, що районним головою (чи то пак районною головою?) є Юлія Гаєвська.

Тиждень тому відбулася перша сесія ради нового скликання. Про це лаконічно повідомляє новинарна сторінка того ж джерела: «Шляхом таємного голосування, головою Коростенської районної ради вперше за всю її історію обрано жінку — Юлію Олександрівну Гаєвську».

І далі: «На вибори Юлія Гаєвська йшла від Житомирської обласної організації політичної сили «Слуга народу». Юлії Олександрівні 35 років, заміжня, має трьох дітей, освіта вища, обіймає посаду начальника Малинського відділення виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України в Житомирській області».

Усі ЗМІ, яким була цікава новина про вибори голови Коростенського району в нових географічних і адміністративних межах, в один голос повторювали: «Район уперше очолила жінка!».

Очевидно, така реакція свідчить про дві протилежні емоції: радість або нерадість. Проте, дивлячись на світлинку з Юлією Гаєвською під час першої сесії, з упевненістю можна сказати, що усі джерела вигуком «уперше очолила жінка» виказали своє позитивне, якщо можна так висловитися, ошелешення.

Чи відбудеться фемінізація посади і чи вплине присутність жінки на ній у сенсі повного презавантаження, казати поки рано. Тому лишається обмежитися розгляданням фотографій: Юлія Гаєвська — офіційна, Юлія Гаєвська — жіночна і приваблива, або Юлія Гаєвська — мама в оточенні дітей.

Окремі світлини у відкритому доступі наповнені

позитивом і теплом, ба більше! — вони настільки атмосферні, що можуть служити різдвяними листівками, якби не знати, хто на них зображений.

Цим поки і вдовольнімося. Дуже швидко мережа й ЗМІ наповняться світлинами змісту на кшталт «Юлія Гаєвська проводить робочу

зустріч», «голова відвідала...» або «очільниця відстояла інтереси земляків перед...» тощо. З'являться предметні причини для згадування першої особи Коростенщини в контексті актуальних для земляків питань.

Тож поки можемо пишатися фактом, що малинці не пасуть задніх, що нам поца-

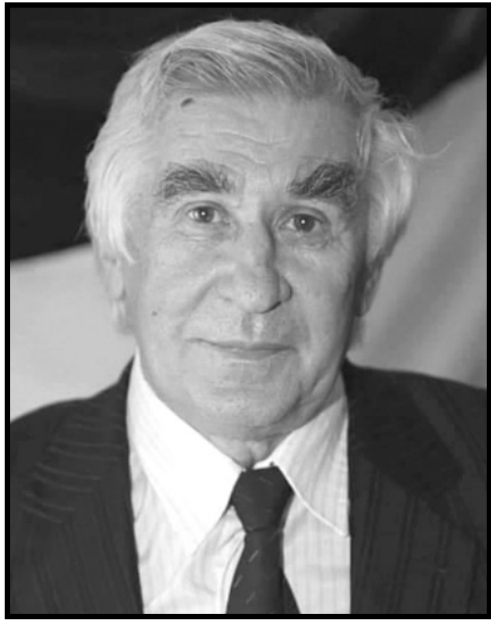
стило, що буде кому потурбуватися про Малинський район, хай і колишній, за який, свідчить історія акаунта Юлії Гаєвської у соціальній мережі, вона вболівала, як і всі ми.

Прийшов час пересвідчитися?

Ірина КРИМСЬКА.

УСЕ ЖИТТЯ — МАТЕМАТИКА

4 грудня на 82 році життя помер наш земляк-потіївчанин, видатний український математик, академік НАН України, академік-секретар Відділення математики НАН України, директор інституту математики, почесний громадянин Малина та Анатолій Михайлович Самойленко.

Вічна пам'ять про видатного земляка назавжди залишиться в наших серцях».

Такого змісту сумна звістка з'явилася відразу на кількох акаунтах у соціальних мережах Малина і Потіївки.

Доктор історичних наук Володимир Студінський у статті малого енциклопедичного словника «Малин» (2011) пише про Анатолія Самойленка: «...видатний український вчений-математик. Вчився у Малинській середній школі №1. У 1960 році закінчив механіко-математичний факультет Київського держуніверситету ім. Т.Г. Шевченка за спеціальністю «математика», а в 1963 році — аспірантуру Інституту математики АН УРСР.

Наукова та науково-педагогічна діяльність Анатолія Михайловича проходила в Інституті математики НАН України та Київському національному університеті ім. Тараса Шевченка. З 1988 року А.М. Самойленко є директором інституту. З 2006 — академіком-секретарем Відділення математики НАН України. В 1978 році його було обрано членом-кореспондентом, а в 1995 — дійсним членом Національної академії наук України.

З 2002 року є дійсним членом Європейської АН.

Автор біля 400 наукових праць, серед яких 30 монографій та 15 посібників. Більшість його робіт перекладено і перевидано закордоном.

Наукові інтереси Анатолія Михайловича охоплюють широке коло складних та актуальних математичних проблем. Міжнародне визнання його досліджень підтверджують загальноєвропейські та світові математичні літературні терміни: «чисельно-аналітичний метод Самойленка», «функція Гріна-Самойленка» тощо.

Учений приділяє велику увагу підготовці висококваліфікованих наукових кадрів. Серед його учнів — 20 докторів та 72 кандидатів фізико-математичних наук, які успішно працюють у математичних центрах низки країн.

Анатолій Самойленко — член Українського та Американського математичних товариств, член редакційних колегій українських та зарубіжних журналів.

Нагороджений орденом Дружби народів (1984), орденом «За заслуги» III ступеня (2003), Почесною Грамотою Президії Верховної Ради України (1987). Є лауреатом Державних премій Украй-

ни в галузі науки і техніки (1985, 1996), Республіканської премії ім. М. Островського (1968), премії Академії наук України ім. М. Крилова (1981) та М. Боголюбова (1998), премій НАНУ ім. М. Лаврентьєва (2000) та М. Островського (2004), М. Остроградського (2004) та Ю. Митропольського (2010), «Соросівський професор» (1998), Заслужений діяч науки і техніки України (1998).

«Вікіпедія» доповнює, що у 2013 році вчений був нагороджений орденом князя Ярослава Мудрого IV ступеня, а через п'ять років — орденом князя Ярослава Мудрого III ступеня.

Почесним громадянином Малина видатний математик став 24 лютого 1999 року як засновник Малинської благодійної організації «Фонд сприяння розвитку здібностей обдарованих дітей та юнацтва» і за значні досягнення у науковій діяльності, сприяння розвитку здібностей обдарованих дітей та юнацтва міста Малина.

Для земляків й українців Анатолій Самойленко завжди буде взірцем гідності й спроможності науковця, мірилом потужного інтелекту і нагадуванням турботи про нову генерацію в науці.

Просто акція чи нова традиція?

Немалий подив викликав днями свіжофарбований кіоск на вулиці Кримського. Про нього вже і думати забули, стояв собі між «Євою» та «Променем» за ларьком «Кіівхліба» — стара «будка» майстра з ремонту взуття. А тут! Навіть територія довкола прибранна.

Чого б то?

Кажуть, комунальники сказали навести лад.

Виявилося, нова команда мерії взялася до тотального розгрібання «хворих», проблемних і непричесаних територій й окремих локацій. І радіус впливу нової мітли, яку упевнено тримає очільник громади, набувши досвіду у сфері ЖКГ, що помітно і неозброєним оком, масштабний. Тобто — все місто. Можливо, згодом — вся ОТГ?

Підтвердженням перспективи жити в чистоті на всі 100% стало також повідомлення на сайті Малинської міської ради. Мешканці декількох вулиць середмістя і більш віддалених — за парком і в районі Царського Села — мають можливість безкоштовно позбутися великогабаритного

сміття: будівельних відходів, гілок, старих меблів тощо. Принаймні це — план кількох днів у першій декаді грудня. Очікуються подібні акції й в інших мікрорайонах.

Такий підхід до прибирання міста і взаємодії з господарями обійсть дозволяє з оптимізмом оглядати горизонти міста, ландшафти якого досі, ніде правди діти, псуються самочинним «дизайном» побутових хамів із використанням зламаних меблів, куп непотребу, дерев'яних та інших конструкцій, що вийшли з ладу. Чомусь малинці мають за звичку вивозити в рівчак, на узбіччя, в темні і безлюдні кутки, в чагарники та ямки той непотріб, який не стало чемності доставити на сміттезвалище шляхом оплати відповідної послуги, наприклад.

Хочеться сподіватися, що більшість містян очистять двори — бо це така рідкісна можливість. Навіть якщо то одноразова акція, кожен просто мусить взяти участь. Тільки ледачий чи мертвий, вибачте за сарказм, не скористається бонусом від комунальників.

І навіть якщо ця послуга згодом стане платною, варто щоб тенденція такої організованої очистки міста — дворів і прилеглих територій, стала традицією.

І між іншим, непоганий аванс довіри до нової мітли...

Христина ГАРАЩУК.

Житомирщина: статистика COVID-19

Станом на 6 грудня по районах (за попереднім районуванням) померло через коронавірус людей: Андрушівський — 11; Баранівський — 9; Бердичівський — 50; Брусилівський — 1; Ємільчинський — 11; Житомирський — 32; Коростенський — 50; Коростишівський — 12; Лугинський — 5; Любарський — 7; Малинський — 24; Народицький — 4; Новоград-Волинський — 42; Овруцький — 15; Олевський — 8; Попільнянський — 10; Радомишльський — 9; Романівський — 9; Ружинський — 3; Пулинський — 9; Хорошівський — 12; Черняхівський — 19; Чуднівський — 15; місто Житомир — 164.

В своїй хаті своє право, і слава, і воля.

Дрогобицьке СЛОВО

ЧАСОПИС ДЛЯ ПІДКАРПАТТЯ
Виходить тричі в тиждень:
у вівторок, середі і п'ятницю.

Редакція і Адміністрація: ДРОГОБИЧ, вул. Стефанова 3.
Телефон: Редакція — 71-86, Адміністрація — 70-62.

№ 33(167). Рік II. Середя, 18 березня 1942 р. Ціна 20 гр.

ОГОЛОШЕННЯ

відповідно обов'язку власників реальностей очищувати хідники, сплави (риншотки) і половину вулиці, положеної перед реальністю.

§ 1. Всі власники реальностей є зобов'язані щоденно чистити хідники, сплави вздовж бортів (кравенжників) і половину вулиці, положеної перед своєю реальністю, від сміття, снігу і льоду, взглядно повинні старатися про виконання цього чищення.

§ 2. Сміття, сніг і лід, нагромаджені з приводу чищення хідника, сплави (риншотку) і дороги треба зібрати на купку, які власник реальності повинен того самого дня спряжати з дороги. Якщо цього не виконає, то до усунення цих купок приступить Міський Відділ Саночистки на рахунок власника даної реальності.

§ 3. Підчас повсталої ожеледі треба негайно посипувати хідники піском, або попелом, щоб забезпечити від випадків тих, що проходять. В разі потреби посипувати кількакратно.

§ 4. Заряджене в § 1. чищення хідників, сплавів (риншотків) і половини дороги, треба закінчити перед 8 годиною ранком. В літній порі треба поливати хідники і дорогу кількакратно водою в цілі усунення порохів.

§ 5. За невиконання заряджень поданих в § 1—4 буде власник покараний гривною до 10 зл. або арештом до 3 днів.

Повищі зарядження обов'язують від дня їх оголошення.

КОЛИСЬ ХТОСЬ ЯКОСЬ...

СТАРІ ЗВИЧКИ НОВИХ ЧАСІВ

Трапилася на очі старезна газета (на фото ліворуч). Та ще й не місцева. Дрогобицька, 1942... Либонь, це в окупаційному режимі нацистів?

Та втім! Аргумент: муніципалітет, яка б влада його не представляла, вимагає чистоти.

І навіть не треба «німця» для наведення ладу, гадаю.

Он синоптики обіцяють великий сніг. Щоправда, ще вони обіцяють, що він не влечить. Проте, ми ж звами — приклад для сусіда, хай навіть у сусіда паркан краший і дружина молодша. Будуть вичищені хідники, сходи, стежки-доріжки.

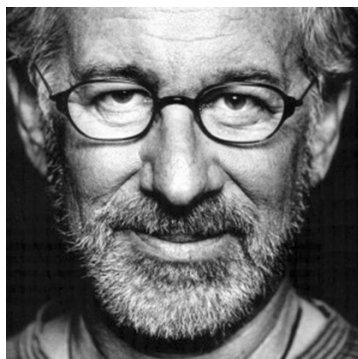
Тим паче, чинні правила благоустрою міських територій ще ніхто не скасовував. Отже стара газета нам нагадує те, що ми і так знаємо, панове?

У ПОШУКАХ ПОРТФЕЛЯ ДЛЯ КЕННЕЛІ, РЕЖИСЕРА ДЛЯ ФІЛЬМУ І ...МОГИЛИ ДІДА ДЛЯ ТОРЖЕСТВА ПАМ'ЯТІ

Леопольд Пфедферберг — приватний підприємець з міста Лос-Анжелес.

Томас Кеннелі — письменник з Австралії.

У жовтні 1980-го Томас Кеннелі приїхав у Лос-Анжелес на презентацію своєї книги. Після презентації Томас гуляв містом і шукав собі новий портфель. Так він опинився у крамниці Польдека...

Леопольд (Польдек) Пфедферберг емігрував до США в 1948-му і довгі роки безуспішно намагався розповісти широкій громадськості через книги і кіно історію свого рятівника Оскара Шиндлера. В 1951 році Пфедферберг вийшов на культового режисера Фріца Ланга і вмовив того зняти фільм про Оскара Шиндлера. Але нічого не вийшло. Найбільше, чого вдалося досягти — це випуску в Німеччині документального фільму вже після смерті Оскара.

Та цього разу Леопольду Пфедфербергу вдалося зацікавити Кеннелі історією, яку він намагався повідати світові останні тридцять п'ять років. У Леопольда були документи про Оскара Шиндлера, які вдалося зберегти після смерті останнього в 1974 році.

Томас Кеннелі зацікавився історією порятунку євреїв Кракова, і після повернення до Австралії міг думати тільки про тему своєї майбутньої книги. Відтак робота над «Списком Шиндлера» зайняла півтора року.

Продюсер Сід Шейнберг, набуваючи права на екранізацію відразу після виходу роману, розраховував на Стівена Спілберга. Однак проект ледь не дістався Мартіну Скорсезе. В останній момент Скорсезе відчув, що краще цей фільм зняти режисерові-єврею. Він віддав проект Спілбергу, а натомість отримав «Мис страху».

Спілберг принципово відмовився від гонорару за фільм.

Філіп Мазурчак, дослідник з Університету Джорджа Вашингтона, вважає одностороннім зображення всіх поляків-християн нацистськими посіпаками і антисемітами. Такий погляд,

на його думку, не відповідає фактам.

Польща займає перше місце по кількості визнаних «Яд Вашемом» Праведників народів світу. У таких країнах, як Бельгія, Нідерланди, Франція в роки окупації врятувалося значно більше євреїв, ніж у Польщі, але євреї в Західній Європі були більш асимільованими, і нацисти проводили в цих країнах м'яку окупаційну політику, а це полегшувало можливість врятуватися. А в Польщі порятунок євреїв від знищення був надзвичайно ризикованим для їхніх рятівників.

Презирливий докір в устах радянських «мистецтвознавців у джинсах» перетворився в нахабний епітаж, який не приховує «більшовицьку прямоту» авторів статей про геноцид. Незважаючи на показну ненависть до «совка», вони всі народилися і виростили з будьонівкою на голові, до сих пір не позбулися улюбленої з дитинства думки про героїстичність в ім'я високої мети, заради спільної перемоги, для блага людей.

Стрічка Спілберга — про цінність кожного життя, незамінність окремої людини, а тим більше — цілого народу, про невинне прагнення до виживання в будь-яких умовах і за всяку ціну.

Спритно торгується за єврейські душі німецький підприємець Оскар Шиндлер і саме тому він не може не викликати ненависті тих, хто звик розуміти героїзм, як не завжди виправдане принесення себе в жертву — «грудьми на амбразуру», «смертю смерть подолав», «мертві сорому не мають», «померемо, але не здамося» і т. д.

Однак огудники Спілберга не звернули уваги на те, що ключові епізоди «Списку Шиндлера» є, по суті, «парадом переможців». Типовий американський хеппі-енд знаменує, насправді, торжество людської та історичної справедливості.

Врятовані проходять перед могилою того, хто їх визволив з концтабору. Уцілілі — дорожчі від загиблих, хоча про останніх теж треба сумувати. Найголовніше — тисяча з гаком життів була вирвана з лап диявола.

«Список Шиндлера» отримав сім премій, включаючи нагороди за фільм як такий і за режисуру. Таким чином, особисто Спілберг як продюсер і постановник уперше став володарем аж двох «Оскарів».

«Список...» також найприбутковіший чорно-білий фільм в історії кіно і перший

безім'яної дівчинки був прототип. Її звали Рома Лігоцька, і, на відміну від свого екранного двійника, вона вижила в краківському гетто і пізніше написала мемуари «Дівчинка в червоному пальті»...

Нині ми не дарма згадуємо фільм Стівена Спілберга. Прем'єра його відбулася на стикові листопада і грудня у 1993 році.

А ще... Стівен Спілберг має українські корені. Його дідусь і бабуся — євреї з Кам'янець Подільського. Точніше, родовід заглиблюється аж у село біля Шепетівки.

А декілька місяців тому вже наш добре відомий в Малині і на Малинщині режисер Віктор Михайленко вирушив до того села — ні, не слідами роду Спілбергів — на пошуки місця загибелі та поховання свого діда, який уважався зниклим безвісти, а виявилось — з іншими пірижківцями й тисячею вояків склав голову у бою з нацистами...

Однак це вже наступна наша історія, гідна тим не менше таланту кіновтілення рівня Стівена Спілберга і режисури нашого Віктора Михайленка, котрий брав у поїздку журналіста і свою онуку — дівчинку, яка тепер завжди знатиме, де і чому похований її пірижківський предок.

Матвій МАЛИНВУД.

КАЛЕНДАР ТИЖНЯ

8 ГРУДНЯ

1868 — у Львові засноване товариство «Просвіта».

1919 — Антанта визнала анексію Польщею укр. земель (Холмщини, Підляшшя, Лемківщини, Посяння).

1941 — США та Велика Британія оголосили війну Японії.

1942 — іспан. диктатор Ф. Франко оголосив: «Світ вибирає між комунізмом і фашизмом, і я вибираю останнє»

2013 — у Києві під час мітингу на Євромайдані повалено пам'ятник Леніну на Бесарабці.

9 ГРУДНЯ

Міжнарод. день пам'яті жертв злочину геноциду.

1861 — народ. Є. Чикаленко, укр. громад. і культур. діяч, меценат.

1863 — народ. Б. Грінченко, укр. письменник, етнограф, мовознавець, перекладач.

1897 — народ. Борис Тен (М. Хомичевський), укр. поет і перекладач.

10 ГРУДНЯ

День прав людини.

Всесвітній день футболу.

День благодійності в Україні.

1896 — помер А. Нобель, швед. хімік, винахідник, підприємець і філантроп.

1901 — у Стокгольмі вручені перші Нобелівські премії.

1953 — вийшов 1-й номер журналу «Плейбой».

11 ГРУДНЯ

Міжнарод. день гір.

Міжнарод. день танго.

1862 — громадянська війна в США: перша битва під Фредеріксбургом.

1937 — Сталін у Великому театрі вивісив крилату фразу: «Депутат — слуга народу».

1941 — Третій Рейх та Італія оголосили війну США.

12 ГРУДНЯ

1764 — Катерина II скасувала Гетьманщину в Україні.

1979 — Політбюро ЦК КПРС ухвалило ввести радян. війська в Афганістан.

1821 — народ. Г. Флобер, франц. письменник (1880).

1890 — народ. А. Мельник, укр. громад.-політич. діяч, полковник Армії УНР, крайовий командант УВО, голова Проводу ОУН (1964).

1915 — народ. Ф. Сінатра, амер. актор і співак.

1928 — народ. Є. Сверстюк, укр. філософ, письменник, літ. критик, церков. діяч, в'язень радян. концтаборів.

1928 — народ. Л. Биков, народ. артист УРСР, лауреат Шевчен. премії-1977, (1979).

13 ГРУДНЯ

2004 — А. Шевченко став володарем «Золотого м'яча»

1797 — народ. Г. Гейне, видатний нім. поет XIX ст.

1877 — народ. М. Леонтович, укр. композитор, автор обробки «Щедрика» (Carol of the Bells).

1893 — народ. М. Хвильовий, укр. прозаїк, поет, публіцист.

14 ГРУДНЯ

День вшанування учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

1911 — людина вперше підкорила Півден. полюс. (Експедиція норвежця Амундсена).

1918 — гетьман П. Скоропадський зрікся влади на користь Директорії УНР.

1949 — Єрусалим проголосили столицею Ізраїлю.

1989 — Р. Гнатишин призначений генерал-губернатором Канади..

1840 — народ. М. Старицький, укр. письменник, театр. і культур. діяч, (1904).

МАЛИНІВКА: КОРОТКИЙ ІСТОРИЧНИЙ НАРИС

Ігор МАРЕК

ПЕРША ХВИЛЯ ЗАСЕЛЕННЯ

У південно-західних губерніях Російської імперії, до яких належала і Київська, після скасування кріпацтва в 1861 році та придушення польського національно-визвольного повстання 1863-1864 років дешево продавалося багато лісів, орної та іншої землі.

Головними причинами такого стану та низької ціни землі були нездатність місцевих поміщиків у змінених умовах забезпечити рентабельність своїх маєтків, а також те, що царський уряд продавав маєтки, котрі конфіскував у польських шляхтичів, учасників придушеного повстання.

Тому російським урядом підтримувалася еміграція з Європи. Вітали приплив протестантів, бо тим самим на цих землях посилювався некаатолицький, тобто антипольський елемент.

Першими масово переселялися до Київської губернії почали німецькі колоністи. Основна маса німецьких колоній Київської губернії знаходилася у Радомишльському повіті, де їх було 67 із 79 існуючих. Емігрантська німецька хвиля докотилася і до Малинщини наприкінці 60-х років XIX століття.

У 1871 році на північний-схід від містечка Малин була заснована німецька колонія Малиндорф. Назва колонії у перекладі з німецької на українську мову означає «Малинське село». Німецькі колоністи з Малиндорфа орендували землю у поміщиці Катерини Миклухо-Маклай. Договір про оренду було укладено терміном на 6 років.

У господарстві німецьких колоністів переважало інтенсивне тваринництво, і це було виправдано, беручи до уваги умови Полісся та нестачу грошового капіталу. Найкраще у колоністів була поставлена молочна галузь, відкорм свиней та вирощування молодняка.

Сильною рисою німецького господарювання було також рільництво. Для нього характерною була висока культура обробітку землі, технічна досконалість інвентаря та інтенсивне застосування гною у якості добрива. Ця сукупність господарських складових забезпечила на бідних поліських ґрунтах врожай більший, ніж у сусідніх місцевих господарствах. Успіхи німців-поселян із Малиндорфа та інших колоній Малинської волості були беззаперечними.

Марек Федір зі своєю дружиною Марією та однією з доньок.

НІМЦІ В НЕМИЛОСТІ

Проте утворення в 1882 році антиросійського Троїстого союзу, до складу якого увійшла і Німеччина, зростання впливу німецького етнічного елементу у самій Росії спричинило появу в середині 1880-х років статей, просякнутих духом великодержавного російського шовінізму з його нетерпимістю до іноземців, що виникав на тлі процвітаючих колоній поселян-німців порівняно з селами місцевих жителів. Усе це мало на меті викликати у суспільстві підозру, що заможні німецькі поселення стануть ворожими форпостами на теренах Російської імперії та стануть витимуть для неї небезпеку у разі воєнного зіткнення з Німеччиною.

Під впливом поступово зростаючої недружелюбності відносин із Німеччиною, на ґрунті її політичних устремлінь і конкуренції в торгово-промисловій галузі, у Російській імперії все більше посилюються антинімецькі настрої. Це призвело до того, що розпочалася кампанія з перейменування німецьких назв населених пунктів на російські або українські. У зв'язку з цим в 1895 році німецька назва поселення Малиндорф була змінена на українську Малинівка. У цей же час значна частина німецьких колоністів переселяється на

більш родючі землі російського Поволжя.

Коли у 1914 році спалахнула Перша світова війна, у російському суспільстві розпочалася антинімецька колоніалістська істерія. У 1915 році було видано два укази Ради Міністрів Російської імперії, згідно з якими передбачалося виселити у глибинні райони держави всіх громадян іноземного походження, що проживали у 100-150-верстовій смузі від західного та південного кордонів. Протягом серпня-вересня 1915 року з Київської губернії було виселено майже всіх німецьких колоністів, а в їхньому числі були поселенці з Малиндорфа у різні райони Південно-Східної Росії, Сибіру та Середньої Азії.

ПОЯВА ЧЕХІВ У МАЛИНДОРФІ

Після від'їзду та виселення родин німецьких колоністів у Малиндорфі оселяються чеські переселенці. Чехи змушені були орендувати землі у поміщика Михайла Миклухо-Маклая, який проживав у Малині. На орендованих землях спершу займалися переважно землеробством. Оскільки це була земля лише орендована, на ній майже не вирощувалися сади та не закладалися славнозвісні чеські хмільники. Чехи очікували, що і їх після закінчення орендного терміну, можуть виселити в інші регіони Російської імперії.

У 1897 році був здійснений перший перепис населення Малинівки. У ній проживало 248 жителів, з них були 161 чех-католик, 57 німців-лютеранів і 30 православних українців.

У 1902 році в селі були кузня, млин і великий пивзавод.

У 1917 році майже всі орендовані землі безкоштовно перейшли у користування селян, а малоземельним і батракам було виділено землю із поміщицького масиву.

У 1925 році у Малинівці було створено чеську національну сільську раду. Її незмінним секретарем був Франц Марек. З цього часу село стало забудовуватися житловими будинками. Малинівські чехи почали закладати сади та хмільники. На базі чеської національної сільради, відповідно до планів радянської влади про колективізацію, в 1930 році було створено колгосп «Чеський рольник», головою якого спершу був Ф. Заржецький, а згодом А. Кульганек. Через два роки в колгоспі було 78 господарств, об'єднаних у 3 бригади, 140 колгоспників трудилися на 289 га землі. Проте міцно на ноги колгосп став лише напередодні Другої світової війни. Підвищилася продуктивність праці, збільшувалися грошові надходження, проводилося будівництво господарських споруд та власних будинків колгоспників.

У 1925 році на сході села вирішили побудувати приміщення школи за рахунок його жителів. У 1926 році навчання у школі розпочалося у будинку, який було переобладнано під приміщення школи. У 1926-1934 роках Малинівська школа була початковою. Навчання у ній проводилося як українською, так і чеською мовами. Учителювали чехи Я. Живностка, Й. Барцал та В. Гомолачек. У 1934 році початкова школа була реорганізована в семирічну. У 1937 році чеська мова у школі перестала викладатися у зв'язку із згортанням радянською владою політики «коренізації».

У ПОЛУМ'І ДРУГОЇ СВІТОВОЇ

У липні 1941 року в результаті великої пожежі, яка виникла під час оборонних боїв за Малин, значна частина села згоріла, у тому числі згоріли обидва приміщення школи. Під час окупації гітлерівці вивезли вісімнадцять юнаків і дівчат на примусові роботи до Німеччини. У роки Великої Вітчизняної війни 153 жителі села стали бійцями Червоної армії, 87 із них не повернулися з фронту. За героїзм, виявлений у боротьбі з німецькими окупантами, 87 з них нагороджені орденами та медалями.

12 листопада 1943 року Малинівка була звільнена від загарбників силами 226-ої стрілецької дивізії І-го Українського фронту.

У післявоєнні роки завдяки самовідданим праці трудівників малинівське господарство не лише піднялося із руїн та попелу, але і стало одним із кращих у Малинському районі.

(Закінчення на стор.5)

Малинівська родина

Нарешті видрукувана наша книга «Малинівська родина». Книга в історіях 40 малинівських родин висвітлює 150-річну історію України та Малинівки — переселення чехів на Україну, налагодження господарства, тяжкі часи революції, голодомору, колективізації, війни, відбудови, розквіту колгоспів, будівництва інфраструктури, аварії на ЧАЕС, від'їзду частини етнічних чехів до Чеської Республіки та сучасне життя.

Над книгою працювали люди на волонтерських засадах. Головним чином голова чесько-українського освіт-

ньо-культурного товариства «Малинівське» Євгенія Поліщук, яка віддала цій роботі півтора року. Дуже допомогли вчителі Малинівського НВК Ірина Власенко та Ігор Марек, жителі Малинівки Марина Євтушенко та Алла Котлубовська. Ідея та концепція належать Наталії Парфіненку.

Книга вийшла друком завдяки фінансуванню Міністерства закордонних справ Чеської Республіки. Технічна та дизайнерська допомога — студії широкоформатного друку «Фокус».

Першими книгу отримали найстаріші почесні члени че-

ського товариства Копецька Ніна та Вискочил Ганна. Обов'язково зробимо офіційну презентацію з

покращенням епідемічної ситуації.

Малинівка Друзі.

(Закінчення. Почток на стор.4)

За трудові досягнення 150 жителів Малинівки були нагороджені орденами і медалями. Серед них Ф.Ф. Полачек, Й.А. Кульганек, М.В. Фальтус, Б.Й. Гостін, В.Й. Кульганек, В.В. Седлачек, М.С. Мерунко, Л.О. Туга, Ф.А. Петрачек, Й.Й. Волох.

Покращувався матеріальний і культурно-освітній добробут жителів Малинівки. Так упродовж 50-80-х років у Малинівці були збудовані новий дитячий садок, школа, будинок культури, адміністративний будинок, магазини, а також відкрита бібліотека і фельдшерсько-акушерський пункт.

МАЛИНІВКА І НЕЗАЛЕЖНІСТЬ

У роки незалежності, як у всій державі, так і у Малинівці відбулися зміни. Після аварії на Чорнобильській атомній електростанції на початку 90-х років частина малинівських чехів за дійової підтримки уряду Чеської Республіки повернулася на етнічну батьківщину.

У 1996 році Малинівку відвідав тогочасний Президент України Л.Д. Кучма. Невдовзі і дружина Президента — Л.М. Кучма. У 1999 році у Малинівці було збудовано та введено у дію нове сучасне приміщення дитячого садка «Джерельце» на 75 місць. Ця знамена подія для нашого

Учасники фольклорного ансамблю «Каламайка» у національних чеських костюмах. 2008 р.

села відбулася за безпосереднього сприяння Президента Л.Д. Кучми, який допоміг у наданні субвенції з державного бюджету на завершення будівництва дитячого садка.

У березні 2003 року школа внаслідок об'єднання із дитячим садком «Джерельце» була реорганізована у Малинівський ЗНВК «Школа-сад» I-III ст. У 2011 році навчальний заклад було перейменовано у Малинівський НВК «ДНЗ-ЗНЗ I-III ст.»

У 1999-2003 роках у Малинівській школі працювали учителі чеської мови: Ярослав Свобода, Богдана Шолцова та Іван Бржечка. Чеську мову вивчали не тільки діти, а й дорослі краєни. На заняттях вивчали чеську абетку і граматику, знайомилися із історією, звичаями і традиціями чеського народу.

МОЛОДИХ САДОВИЛИ НА ВИВЕРНУТИЙ КОЖУХ

Створенню сім'ї чехи завжди надавали великого значення. Відповідно до цього формувалася весільна обрядовість, що включала ігрові дії, танці, співи та музику. Весільна обрядовість чехів Волині, одним із осередків яких була Малинівка, розвивалася у специфічних умовах. Компактно розселені між іноетнічними групами, чеські переселенці облаштовували свій побут за сформованими ще на батьківщині традиціями та дотримувалися національних обрядів, зокрема, і весільних. Весілля було великою публічною церемонією, в якій брала участь вся громада або принаймні широке коло сім'ї нареченого і нареченої. Всі учасники були свідками

весілля. Малинівським чехам був притаманний традиційний звичай кликати багато пар дружок та дружбів на весілля. Всі дівчата-дружки шили собі білі плаття, дуже подібні до вбрання нареченої. Наречена серед них вирізнялася лише високим вінком — «вінцем» та розшитим живими квітами і зеленими паростками платтям.

У чеській громаді села зберігався звичай приносити продукти — «приданки», в родини, де готувалися до весілля. Кожен приносив подарунок для проведення застілля або продукти для майбутньої подружньої пари. Нареченій приносили додому масло, цукор, борошно, мед, напої і т.д. Тому навіть бідні родини справляли весілля у повному достатку. Ця традиція є відгомінном родових відносин, коли увесь рід благословляв наречених на шлюб.

Після офіційного весільного обряду молоді разом з дружками їхали на конях до Малини фотографуватися. У Малинівці весілля грали і взимку. Весільна процесія молодих, дружок і музик на декількох парах саней їхала до міста серед снігових заметів, співаючи по дорозі обрядові весільні пісні.

Жодне весілля не обходилося без духмяних чеських колачів, якими сват, так званий «обжаднік», пригощав усіх гостей.

Наприкінці весільної церемонії молодих садовили на вивернутий кожух. Сидіння молодих на одному кожусі, сим-

волізувало їхнє єднання, а також прилучення до певної родової території. Далі наречена сідала на стілець, де шанована жінка знімала з її голови вінки. Потім одна з літніх жінок, так звана пані «старостова», надягала на голову нареченої хустку, якої кожна із присутніх жінок торкалася, таким чином благословляючи її на подружнє життя.

Закінчувалося весілля через тиждень взаємовідвідуванням родичів молодого і молодої, що вважалося зближенням двох родів. У найближчу неділю після весілля, яка називалася «веселце», родичі збиралися на дружній обід до батьків нареченої, який і завершував весільний обряд.

КИНЬ ШАПКУ І ПОПАДЕШ У МУЗИКАНТА

Важливу роль у житті чеської громади Малинівки також відігравала музична творчість, народні гуляння з танцями і розвагами, що слугувало могутнім засобом збереження чехами своєї самобутності. Чеські переселенці привезли з собою му-

Чеські колачі із маком та джемом.

Малинівські музики.

зичні інструменти. Про музичні розваги житель села Станіслав Марек так згадує: «Дід ще мій був музикант до того. То пан Миклухо-Маклай у неділю брав чекушку, приїжджав до нього, оце чекушку цю день пили, грали і співали. А грали на чом? Дід грав на скрипці і гуслях, по-чеськи «госле». У чехів була даже така поговорка «Кинь шапку і попадеш у музиканта».

У наш час на малинівській землі продовжують жити народні чеські традиції.

На початку 90-х років уряд Чеської Республіки на чолі з прем'єр-міністром Вацлавом Клаусом розробив програму підтримки громад чеських краєн поза межами держави. Відповідно до цієї програми, за сприяння Консульства Чеської Республіки в Україні було створено два десятки культурно-освітніх чеських товариств, головне завдання яких — відродити культуру, традиції, мову предків у нащадках, не дати загинути духовності чехів, які майже півтора століття проживають на українській землі, яка стала їм рідною, однак свою етнічну самобутність і неповторність чехи не втрачають, прикладають зусилля для того, щоб, живучи у мирі і любові з українцями та іншими народами, бути такими, якими були їхні прадіди.

НОВІТНЄ ЧЕСЬКЕ ТОВАРИСТВО

У 1990 році у Малинівці зусиллями вихідців з чеської громади було засноване Чеське культурно-освітнє товариство «Малинівське». Засновником товариства став Пельц Й.В. У 1993 році головою чеського товариства була обрана Поліщук Є.Б. Сьогодні товариство «Малинівське» налічує 65 родин.

У товаристві відзначаються чеські народні свята, проводяться вечори, присвячені історії та культурі чеського народу. Збираючись разом, чеські краєни спілкуються рідною мовою, навчають своїх дітей звичаям та традиціям.

У Малинівській школі товариство створило дитячий ансамбль «Каламайка». Він

представляє місцеву громаду на Всеукраїнських фольклорних фестивалях чеських товариств.

Гарною традицією є зустрічі малинівських чехів з краєнами Житомирського та Вінницького товариств. На цих зустрічах вони обмінюються інформацією про своїх рідних і знайомих, які проживають у Чеській Республіці, та діляться новинами. Під час зустрічей лунає чеська народна пісня та веселить серце чеський народний танок.

У вересні 2013 року малинівські краєни у складі делегації чеських товариств України взяли участь у фольклорному фестивалі у Празі. Виступ наших краєн мав успіх серед учасників та гостей даного фестивалю.

Поважає національні традиції та сприяє їхньому збереженню і малинівська молодь. Щороку на Різдво, 25 грудня, після сходження на небосхилі першої зорі дівчата та юнаки збираються у гурт. Виконуючи чеські колядки, вони відвідують родини малинівських чехів та вітають своїх односельців із Різдвяними святами (Vanosne svatky). У чеських родин збереглася традиція на Різдво перед святковою вечерею розрізати яблуко, щоб унаслідок розрізу утворилася різдвяна зірочка. Далі старший у родині чоловік ділить обидві половини яблука на стільки шматків, скільки за столом осіб, і роздає присутнім з побажанням здоров'я та достатку.

Малинівські краєни збираються не тільки для розваг, а і для вирішення нагальних проблем. Стараннями малинівських чехів було повернуто і відроджено католицький костюл у м. Малині.

Український письменник І. Багрянний писав: «Той народ, який не знає свого минулого, не може мати майбутнього». Не дивлячись на усі складності і перипетії сьогодення жителі Малинівки з вірою у кращу долю українського народу впевнено дивляться у майбутнє і, будучи гідними своїх предків, вписують нові славні сторінки до літопису його історії.

Різдвяні колядники у родині Петрачків. 2011 р.

Сьогодні літературну гостину тижневика віртуально відвідає цікавий чоловік.

Він викладає англійську у школі, живе у селі із назвою, що дихає древністю й містикою — Бережисть (Овруччина). Йому ледь пішло за 40, а для чоловіка то — впевнена молодість.

У анкеті про себе насипав доволі статусів, які, здавалося б, мали заперечувати один одного: студент, пенсіонер, бізнесмен, учений, воїн, вільний художник і мандрівний поет на кшталт Григорія Сковороди. Та втім!

У нього ж є ім'я — Олександр Кулеш. У нього є талант. У нього є стиль і Слово!

У 1999 році вийшла перша книжка — «На хуторі Курина сліпота», в 2000 — збірка прози «Колодязько». Олександр — неодноразовий учасник і переможець у номінаціях літературно-мистець-

кого фестивалю «Просто на Покрову», яке щорічно проходить у Коростені.

Оповідання, запропоноване Вам для читання, подане Олександром Кулешем на літературний конкурс у рамках Другого всеукраїнського фестивалю імені Василя Скуратівського «До Василя!», і воно здається епічним ментальним космоподвигом молодого дровлянина Тихона (головного героя твору, такого собі світотворця), який щось знає і знає більше, ніж інші, ледь не пропадає, але знаходиться, а відтак із німоти переходить до володіння голосом власної-вічної-чесної правди про все.

Перед нами — персонажі, в яких можна впізнати сусіда, родича, земляка; світ поліщука і вічних богів, які ведуть його долею, як і древній невмирущий наш дровлянський рід.

Отримайте насолоду від оповіді із особливим присмаком мови, синтаксису, медитації, казки...

Олександр
КУЛЄШ

ЗАКОПАНА ЗЕМЛЯ

Й сталося нечуване, що землю в землю закопували.

В. Медвідь

НА ЯБЛУЧНИЙ СПАС

— Він очі відчинив! — ледь не заспівала Галя, просунувши стривожене радістю обличчя у велику щілину відчинених дверей кабінету лікаря. Лікар підвівся попереду Галі йти. Вскохлі губи Тихона ледь помітно ворухнулися, широко розкриті очі білизну стелі пили, що повільно павутинням кольорів обростала. Долоня Тихонові у очі, вся рука, лікар і лампочка запливли — аж захлинатися почав. Доторк материних пальців утопитися не дав.

— За тиждень має видужати, — сухо мовив лікар.

— Має?! Мій маленький... Дайте я!.. — залопотіла мати.

— Хворому тре' спокій, ходімо, — перебив лікар.

Галя і оглядалася, і двері відчиняти не хотіла — так за сина хвилювалася. Міцним поглядом Тихон листя клену за вікном вже вцілів. Листя спогадів у думки залетало — лист-ліс, лист-яма, лист-зламана нога, лист-голос у ямі... Густий листопад мучень ще невпинний.

Лишень коли молодша сестричка Устинка навідувалася — припинявся листопад. Дугами голову Устинки косинки-посмішки облягали. Усі з очима відкритими, а вона — з посмішкою, що лише на мить моргання з обличчя щезає.

Тихон з Устинкою мовчазні, як сам-на-сам лишаються. Тихон — бо від народження німий, Устинка — бо цікаво їй за братом повторювати. Зате Тихон сам з собою говорив багато. «Заповнювати простір думками. Кожна клітинка світу має безліч кліти-

нок інших світів. Зробити світ живим — значить заповнити живим клітинки. Джерело живого — ідея», — міркував тієї ночі Тихон, крізь вікно ніч, небо у зірочках розглядаючи — «живий Землі рух у просторі треба, бо без руху — смерть. Дике нехай на поверхні Землі рухається, а Людині — ідею порятунку. Тіло Землі може в майбутньому й згорить, однак Земля Людиною жити буде. Позбавляємо свого жорсткого тіла і в небо йдемо, а на небі позбавляємося лагідного тіла, щоби на Землю повернутися. Людина ніби в пастку потрапила...».

Децю розширені пахошами ладану зіниці прихожан все менш морганням змочувалися. З невеличких дверцят вийшов у чорному вбранні батюшка. Певчі наполегливо завивали, а батюшка в чорному туди сюди кадилом уже махав. Ісус Христос, Діва Марія, святі та янголи намальованими очима дійство в храмі споглядали. Ще у більш незворушному мовчанні тракторист Опанас застиг. Понуривши голову, Опанас картвав себе за те, що до Бога по допомогу прийшов, а молитви забув. І тіки хрести накладав на себе, за усіма повторюючи. З церкви ще більш сердитим, ніж зайшов, вийшов. І на батюшку сердитий, і на прихожан, і на свічки з іконами... По дорозі то на себе з жінкою провинув накладав (бо дозволили сину по гриби йти), то на сина (бо в ліс по гриби пішов), то на гурт добродіїв (бо

не зуміли заблудшого знайти), то на Бога... але ні — перехрестився, як у двір при своїй хаті заходив. Мав на жінку чи дочку обізлитися. Однак зрадів, бо Галя сказала що Тихона лісничий з ями вивабрав й у лікарню приніс.

НА РОЖАНИЦІ

Коли сонце дощем тепла, а ліс дощем прохолоди на ліс спадали, гриби народжувалися. Ліс ховав новонароджених від привидами блукаючих поміж дерев та кущів людей. Мало хто наважувався далеко в ліс заходити — потрапиш у чужий пісчаний годинник, то й, ба, у свій не повернешся. Підходило до обідні, і селяни, немов пісчинки дном повільної ріки, з лісу додому сунули.

Завтра зранку годинник знов перекинеться — годинник грибилиці. Пізніше за всіх Тихон у село повертався. Десь із глибин його зіниць сонце вже червоне горіло.

«Що там, поза межою сприймання органів чуття? А мо' ця межа у мені і рухається вона зі мною? — міркував Тихон по дорозі, — А чи діє за тією межою закон?».

Вечір зливався з наструганим смужками туманом сіна, що від краю до краю двір біля хати наповнив. Зайшовши в двір, Тихон побачив батька (туман на вишки мачем подавав). На вишках, підштовхуваний Устинкою, туман приземкувало розпливався. Знявши з плечей кошіль, Тихон подерся на вишки — сестричку змінити.

Коли Опанас із сином сіно задушливо складав, Вольга з дочкою на Землю, повний кошіль якої Тихон з лісу приніс, задумливі дивилися.

— Йди-но, Опанас, поглянь, що наш син з лісу приніс, — почувлося від Вольги.

З вишок Тихон на піч задерся. Того, що сердиться, у думки намагався не пускати. «Отак і селяться лагідні зарази в Людей, і не Людина вже, а — напівлюдина», — думав Тихон, на печі лежачи. Заснув.

А зрання в ліс пішов — сидючи в ямі, думати. На тополі над

ямою заслаб листок, і вперше за життя Землі торкнулися полетів. Для того й був. «Скіки можна на одному місці бути?»

Коли ти чимось володієш, то це щось рано чи пізно тобою починає володіти. Це закон рівноваги. Не всі Люди здатні легко розставатися з тим, чим володіють. Ясно, що Людство з дикого світу вийшло, бо перестало пристосовуватися, а почало пристосовуватися. Дурні шляхи — пожирання, накопичення та володіння. Що робиш те й створюєш.

(Закінчення на стор.7)

ГЕРАЛЬДИКА

Уж і бузьки.

Про алегорію автохтонних образів, шляхетні наміри художника і гідність Народичів

Зараз відбудеться ще одне знайомство з творчою особистістю. Олександр Миколайчук. Це він у співавторстві з Богданом Єценком, який, між іншим, став старостою Гранітного, створив логотип, що увійшов до трійки переможців за результатами конкурсу брендів та логотипів Малина влітку цього року.

Виявилось, що пан Олександр знається на геральдиці. Прикладом ґрунтовного фахового і творчого підходу може

служити один із його проєктів, коментар до якого і дав автор для тижневика «Форпост».

Я народився на Житомирщині, моє дитинство пройшло в Народичах, де народжувалися і жили мої пращури. Тому ця розмова безпосередньо стосується мого краю.

Ще в січні 2015 року мною вперше було надіслано до Народичської селищної ради

проєкт Герба для Народич. Мені відповіли, що розглянуть мою пропозицію.

За останні п'ять років я ще двічі надсилав пропозицію, але відповіді так і не отримав. Восанне відправив наприкінці листопада 2020 року вже новий селищній голові.

На мою особисту думку, кожний населений пункт повинен мати власний герб, і я готовий допомогти у його створенні.

Хочу коротко описати проєкт самого Герба Народич, який має іспанський

щит (ІСПА) з традиційним золотим обрамленням декоративним картушем і увінчаний срібною міською короною з трьома баштами.

Сам щит двічі розсічений: у зеленому полі — лазуровий стовп з уписаним у нього пшеничним колосом, обтяженим золотом, і супроводжуваний праворуч і ліворуч — обабіч стоять срібно-чорні лелеки з червленими дзьобами і ногами.

Герб за своїм змістом — єдиний і гармонійний. Фігури герба алегорично показують: Народичі розташовані на берегах річки Уж. Це — сільськогосподарський район, який має свій хлібокомбінат. Лелеки, розташовані по обидва береги річки, насправді гніздяться в цих місцях і тому є символом району.

Окремо щодо кольорів та фігур. Лелека символізує мир, шанобливість до батьків і чистоту природи. Колосок — землеробство, багатство землі. Зелений колір — символізує надію, достаток, свободу та радість, а синій — великодушність, чесність, вірність і бездоганність.

(Закінчення. Почток на стор.6)

Скільки зараз лагідних по Людях живе! Зарази теж звикли за рахунок середовища жити. Важкими Люди стають, і чи зможе вітер космосу кого підняти, аби кинути диким сем'ям на іншу планету?», — ледь не плакав, міркуючи, Тихон.

НА ПОКРОВУ

Листя, здавалося, соромалося гнисти. Ніби й у багноці тліло. П'яний меч холоду траві коріння різав, а деревам та кущам скривавлене вже листя безперестанку ранив. Всередині затрамбованої земним холодом ями, підборіддям між колін, Тихон сидів. Голос не являвся.

У восьмій ямі — лишень ніколи-невчуваючі мелодії лісу. Мелодії, так густо з тишею перемішані. Тишею, коли вітер дерев не чіпає, коли дятлик відпочиває, коли ніч прийшла і комашня не летає...

«Невже не буде голосу?», — переживав Тихон і підвівся вже з ями вилазити, по дорозі до хати лопату — узявши лишити, щоби завтра нову яму копати повернутися. «Не приходь, поки не покличу, — раптом почувся. — Ти не знаєш, чого хочеш. Не порушуй закон рівноваги, бо відчуєш на собі його дію, побачиш, як Земля живим керує».

Виходячи з лісу Тихон помітив, що й думки погубив.

НА СВЯТО МОКОШІ

Зіниця — село маленьке, з трьох сторін розкритим дзьобом озера-ока оточене. Лиш із заходу змога у село Землею потрапити.

Здавна є легенда, що на місці села колись справжня зіниця у справжній оці Землі була. А озеро — залишок ока того. Здавна у Зіниці повелося на свято Мокоші гостей приймати. Вечір вже на зірочки ночі змінювався й іносельці Зіницю потихеньку покидали. З возів, голосніш за гуркіт обганяючих мотоциклів, поліщукські пісні лунали. Хазяйки з чарками-закусками за веселими від'їжджаючими ганялися. Хазяїв до інших чоловіків важливі балачки у кола притягували, і вони вже п'яту останню сигарету дукорювали.

Хоч і жило село прощанням зі святом, для багатьох парубків та дівчаток воно ось-ось починалося — в клубі.

Устинка теж навпроти свого відображення примостилася —

губи красити. Тихон сидів на печі і дивився за батьковими губами, що у щілину рота запливали (так міцно стиснуті). Біля дверей сердита мати стояла.

— Скіки ти життя мені калічити будеш!? — закричала. — Де та день пленталось? На хазяйстві нічого не пороблене! Що я сама? Усі ви проти мене! Саме недолуге, то ще й дітей понаплотив як сам. Вмру, то побачите, як вам без мене добре буде...

Галя раптом змовкла, бо губи Опанаса той, що горілку п'є, розтулив. Він улаштував Опанасу запой, кинув на Галя ложку щавльового борща, підняв з-за столу і, якби не Тихон, догнав би жінку і неї десь на вулиці руками та ногами Опанаса набив би.

— Не лзь! — закомандував сердитий батько, на підлозі лежачи. Тихон мерщій прийняв ногу, за яку зачепився і впав Опанас. Не любив Тихон насилля. Тіки батько на вулицю, а син на його місце сів. Шкоринку хліба — в рот і на ікону задивився. Вглиб ікони важко було дивитися. Стало незмога, як Устинка зі спини не брата підкралася й очі йому долонями притулила.

— Одягайся — у клуб йдемо, — на вухо прошепотіла.

Вперше Тихон у клубі був. Дивився. Дехто так на танцмай-данчику дригався, що, здавалося, ніби одночасно тіло і лоскочуть, і розжареним залізом припалюють. Бійка з музикою. Виснажені бійці біля стін та вікон ставали, нові — на сковороду танцмай-данчика виходили, у розжарений смалець емоцій кидалися...

Вогонь музики димом повільного танцю змінювався. Тихона дівчина запросила танцювати. Дивна така — сором'язлива та чорнява. То з-під війок у Тихонові очі похапцем загляне, то аж гудзика на сорочці поглядом розстігне. Лагідна, коли Тихон напружений, тверда, коли він у танці м'якне.

«З жінкою треба, як із Землею. Коли хоч чого від жінки, то подумай краще, як те від Землі отримати», — міркував Тихон. Певне знав, що Землі слова не потрібні, бо притулювся до грудей сором'язливої.

З клубу Тихон, замріяний від доторків до жіночого тіла, в ліс прямував. Верхівки сосен горіли світлом місяця — ліс манив до себе. Тихон застромив би лопату під мох, коли б не біль, що вліз

під шию ззаду і в голові застрикнутим лишився.

«Попався землекоп!», — пролетіло над Тихоном.

Лежачи на спині, Тихон нервово посміхнувся у відповідь двом кремезним хлопчинам (лисо-му-широкоскулому та довгоносому-незачісаному). В обох губи тим, що гнівається, надуті.

— Ну то що... розповідай, де ти золото викопуєш, — закомандував довгоносий.

Тихон мовчав.

НА ДРУГИЙ ДЕНЬ ПІСЛЯ МОКОШІ

Опанас стояв посеред хати і не рухався, бо Галя ноги його в обійми взяла. І той, що гнівається, і той, що зневірюється, і той, що свариться, і той, що б'ється у нього в думках роїлися. У куточок забилася Устинка — синці на ногах, коси розтріпані, посмішка перевернута... Підняла голову, почувши як брат (такий само, тільки ще з ночі синцями знесилений) з печі злазити силкувався. І поповзли котенята сліз з очей Устинки. Здавалося й котенята ті плакали.

— Я вас всіх навчу! — горланів Опанас. — Шлюха шлюху породила! Пятнадцять років, а вона вже з дитям у пузі! Сдікуха!..

Устинка мовчала, Галя ревіла. Той, що б'є, вхопив Тихоновими руками табуретку і — по спині батькові. Не любив Тихон насилля. Скоро в хату сусідів набігло — Галя заспокоювали, рани дітям і Опанасу загоювати. «Нічого не має значення», — збганув Тихон.

НА КУПАЙЛА

Здавна знають поліщуки, що у хмарах Хорошунчіки живуть. Летять над Землею, виглядаючи, чи не народжує у якому місті чи селі жіночка яка. А як наглянуть де пологи, то з хмарки випірняють і мерщій до Землі — новонароджену Людінку поцьомати. Коли Хорошунчік цьомає, красу дає. Всіх — вродливих Хорошунчік цьомнути встиги.

Донечка Устинки під хмарним небом народилася. Мирославою назвали. В Устинки посмішка мов вогонь горіла — догори (особливо коли доньку гойданням ясел присипала). Опанас з Галею хоч і злі були, що Устинка хто батько Мирославки казати не хоче, однак ще багато радощів не показували.

Тихон пішов з хати примоститися біля купальського во-

гнища діда Купайла послухати. Кожної ночі на своє свято з лісу до Озера-ока сивий дід по імені Купайло приходив. Ніхто не знав, скіки йому років і де він жив.

Дід Купайло сідав біля великого купальського вогнища і розповідав усім охочим казку. Казав, що колись не тільки на Землі, а й у воді Люди жили... Схожими на нас були, тільки з хвостом замість ніг. Люди ті знали тільки, що вони — вода, а вода — вони. Коли й бачили одне одного, то про велику схожість поміж собою не знали. Не знали, бо відображення свого у воді ніколи не бачили.

Що тільки не робили земні Люди, аби своїх водяних сородичів схожими на себе зробити! А як зрозуміли, що не тільки згубно, а й даремно водяних на поверхню води виводити — перестали те робити.

І тільки багато років по тому добрий рибалка водяним Людям на поверхню Землі вийти оселитися допоміг. А зробив він те, тенетами у морі водяних ловлячи та кожному до тіла дзеркала прив'язуючи. Поступово озерні, річкові та океанські Люди на поверхню Землі повиходили і з допомогою острівних, лісових, гірських та пустельних на поверхні Землі оселилися. Й самі на земних Людях схожими поставали.

«З тих далеких часів, мої дітки, кожного літа ми того рибалку згадуємо, і звати його Купайло», — закінчив казку дід Купайло, підвівся, і всі побачили, як його обличчя світлішим за вогонь зробилося. Неспішно, немов росинка по травинці, поплив дід у ліс. У зворотній бік, у бік села, палаючим чучелом неслася частинка вогнища.

Тихон лишився на самоті з вогнищем, яке раптом освітло і показало йому лопату. Лопату, якою для великого вогнища яму вигрбали і яка, міцно стиснута у Тихонів руці, тому, що боїться до очей наблизитися не давала. Купаючись у темряві ночі, що чорною шапкою налізла на ліс, поміж дерев'яних волосинок торував собі шлях Тихон — вош з лопатою. Шапка була в'язаною, бо де-не-де у ній проступали цяточка світла да ще й дірка-місяць.

Тихон устроїв ручне жало у шкіру лісу. Вогка Земля під лопатою змінилася багновою, і яма водою почала наповнюватися. Скоро вода петлею холоду Тихо-

нові з плечей до шиї підходила. Ліс був десь збоку і не заважав небо роздвигатися. Разом з Тихоном у небо той, що боїться, дивився, юнака на ноги поставив, руками за краї ями вчепив і винудити назовні хотів. Коли нова петля до шиї підходила, голос явився.

«Життя Землі і твоє життя — єдині. Ти дихаєш легенями, а Земля рослинами. Земля мертве поглинає і живе народжує. Відчуй, як вона дихає, як осушує живе, щоби нове сем'я вологою життя наповнити. Живе з джерел водяних пішло, все живе має в собі воду. А коли ти, Тихоне, вмреш на ній, то мертве отримає чуття, і ці чуття оживлять планету. І тоді на планеті тій буде, як на Землі зараз, — тіло вмрело, і живе того тіла у сем'я, що поруч знаходиться і що готове до запліднення, потрапить. Отакий закон життя».

НА СТРИБОГА

Лісом ходив сріблястий ранок. Роса лилася до Землі. Ніч заливало промінням сонця. Ліс вже являв зелень своєї трави, листя та, подекуди, стовбури дерев. Саме вранці, коли з лісу і сонця не видно і зірочок, у дубнику малював Тихон. З усіх боків аркушами обкидався... «Є вітри стійкі, а є мінливі. Мінливі кожну мить вигляд змінює, — міркував Тихон, за мольбертом стоячи, — кожен sameць вітер, кожна самиця Земля. Смерчі-перевтілення, що певні, запропоновані їм відстані проходять і назад до Землі повертаються. Помічай, обирай і руйхайся».

Останні три слова змусили Тихона мерщій шлях смерчу повторювати, в землю полізти.

НА СВЯТО ПЕРУНА

Ніхто ще, мабуть, такої глибокої ями своїми руками не викопував! На дні ями Тихона бездиханного знайшли. Збиті дощечки мольберту з аркушами, закарлючками обмальованими, лісорубів на Тихона вивели. Хоч і сміливі чоловіки, проте баченому перехрестилися. Ледь не слізьми Тихона в домі отчому від рясно налиплої на тіло багною обмивали.

А коли Устинка в ніч перед похороном братове обличчя, свічкою освічене, тайкома роздвигався осмілилася, то Тихон промовив, очі відчинивши:

«В ім'я Ідеї, Істини, Закону я є!»

РАРИТЕТИ

Онук Володимира Вайсблата передав до міського музею особливий експонат

Серед стендів «Видатні родини Малина» гідне місце займає панно про родину Вайсблатів. Днями Артур Рудзицький — громадський діяч, історик книги, перекладач подарував музею перевиданий у незалежній Україні екземпляр Шевченківського «Кобзаря» 1931 року. Доля цього «Кобзаря» була трагічною: в роки сталінських репресій весь його наклад було знищено.

Ідея перевидання «Кобзаря» й добір ілюстрацій здійснив сам Артур Рудзицький. Ним же підготовлений матеріал про ілюстратора книги Василя Седляра, редактора видання Володимира Вайсблата (Олександра Гера), коментатора Михайла

Новицького, автора франкомовної післямови Івана Миронця та автора передмови Андрія Річицького.

Ми горді тим, що фактичним редактором видання «Кобзаря» 1931 і 1933 років був уродженець Малина Володимир Вайсблат (Олександр Гер) (фото на першій сторінці). Його батько — Наум Вайсблат був рабином Малина, а потім — головним рабином Києва.

Володимир Вайсблат здобув освіту в німецьких університетах. Повернувшись до Києва, публікував статті про театр, історію книжки і мистецтва. В 1920-ті роки був одним з організаторів київських літературно-художніх виставок пам'яті Шевчен-

ка, Нарбути, Гоголя. Працював керівником Комісії мистецтва книги Українського наукового інституту книгознавства.

У 1929 році долучився до створення музею Шевченка.

В 1910-1920-ті роки під керівництвом Вайсблата з'явилися книжки і часописи, які увійшли до скарбниці української культури й оформлювального мистецтва. Помітне місце в його творчості займала шевченкіана: академічне «Повне зібрання творів поета», збірник Тарас Шевченко, «Шевченківський збірник».

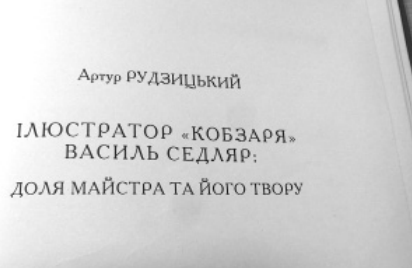
У 1933 році за «провокаційне» видання «Кобзаря» Вайсблата віддали до суду.

Про подальшу роботу у видавництві вже не йшлося. Пізніше, до війни і після реєвакції Вайсблат працював у Медичному видавництві України. Помер у 1945 році у Києві від тифу.

Додамо, що Артур Рудзицький — онук Володимира Вайсблата. Він також є двоюрідним онуком видатного українського перекладача Євгена Дроб'язка та фотохудожника-сюрреаліста Мана Рея (Емануїла Рудзицького).

Працівники музею щиро вдячні Артуру Рудзицькому за подарунок, який займає гідне місце в музеї.

Ольга ГУРА.

 Іван
ВОЗНЮК

ЧОМУ ШУМИТЬ ЛІС

Цієї зими ліс задумливий і, як б сказав, мрійливий. Лише інколи верхівками дерев пробіжить вітерець і сховається, як заєць, десь у гушавині, а так — тихо, мирно. Мріє ліс про сніг, аби сховати корені і міцелій, прикрити мох, що зазеленів, від імовірного холоду — дерева час від часу здригаються, очікують на мороз, а його вже не хочеться...

Дорога до лісу, до якого зібрався, не дорога, а напрямок, протягом шляху вихитає, немов на гойдалках.

Ліс цей огинає ріка, а де ріка, там обов'язково джерело, і у ключі його така вода, яку якраз святити та ще й на Водохреща: смачна, цілюща, сила від неї прибуває.

Мовчазним ліс лише здається. Насправді ж, ліс шумить. Будь-якої пори року, з вітром і без вітру. Думу думає. Скільки його за останні роки винищено-вирізано! Не так давно до предавнього джерела, що дарує воду річці, до-

водилося кружляти між струнких сосен, оминати кущі крушини, лози, осики, вільхи, молоді берізки, а тепер обабіч лісового путівця — вирубки. Скоро будуть і з третього боку.

Після першого порубу минуло пів десятиліття, і почорнілі пні нагадують надгробки на цвинтарі, тільки без хрестів. Ділянка заросла травою, молодняк витягнувся вгору, заклав собою корчі, подорослішали сосенки, висаджені на місці вирубки, але атмосфера лісового цвинтаря лишається.

Поряд — другий поруб. Лісівники засадили його молодими соснами, завбільшки з долоню, їм ще рости та й рости, першими у міжряддях, поміж свіжіших пнів, з'явилися берези. Насіння берези розлітається швидко, скоріше приживається, а насіння хвойних від шишки до деревця проходить довгий шлях. Жовтий пилос сосни, яка зацвітає у травні, розноситься вітром і здебільшого пропадає. Висиплять пилос шишечки, обмінюються ним і дозрівають півтора року. Позаяк стільки часу лісни-

ки не можуть гаяти, вони висаджують молодняк із запасів.

У сосновому борі, де «мое» джерело, поряд з порубами, тепер дедалі менше сосен із шишками. Але я ще пригадую весну, коли пилос сосен розфарбовував поверхню сільського ставка жовтим кольором, і здавалося, що шафран або півник з городів селян скупався у ставу і побарвив воду.

Випадав сніг, і насіння сосен тоді ковзали білим настом, немов буєри чи сани з вітрилом. Наразі — ні снігу, ні буєрів. Але щось особливе є у лісу, коли у ньому душею відпочиваєш. Сонячного дня небо лягає на верхівки дерев, покриває сторони синім шовком, зелений мох слугує долівкою, і ніби перебуваєш у затишному мальовничому домі.

Коли ж засніжить, земля виграє міриадами блискіток, і стає не менш чарівно.

Після другої вирубки я хвилювався, думав, що саджанці сосни не приживуться на піску у сушу, але першими вигналися берізки, осики; розкущившись, вони прикрили молоді сосенки від спеки

і, попри засуху, деревця сосни підросли; міне кілька років, і другу вирубку вкриє молодий бір, заховає чорні пні лісового «цвинтаря». Були вже у ньому перші ягоди, квіти, гриби, переважно опеньки.

Однак ліс шумить... У старому борі з'явилися облуплені сосни, трохи збоку — два березові штурпаки. Старіючи, сосна скидає кору, вона обвалюється, немов шматки одягу на опудалі, і лежить під стовбуром. А березовий пеня, прикрашений білим коміром берести, у середині якого — труха; і у потерті тій росте пагін дерева або й гриб, схожий на букет. Кожне дерево живе по-своєму.

Розхвилювалося джерело, коли підставив під нього бачок. Проте не надовго. Подарувало трохи води, якою запаслося, а потім побіг струмочок, згодом із трубки, яка акуратно вставлена у бетонне кільце кринички, — закапало. Заплакало джерело.

Святить воду джерела. Попросив, щоб небо змилювалося над природою і подарувало нам усім удосталь вологи. Щоб бариги перестали нищити ліс.

У селі на Запоріжжі встановили скульптуру Ісуса Христа замість Леніна

У Запорізькій області мешканці села Осипенко (Бердянський район) зібрали кошти на установку скульптури Христа Спасителя в центрі села замість пам'ятника Леніну. Це стало спільним здобутком у відродженні та розвитку духовності та культурного спадку села.

У Бердянському районі в селі Осипенко ще у 2014 році знесли пам'ятник Леніну. Гіпсовий Володимир Ілліч зник за одну ніч. Говорили, що невідомі за допомогою троса й автомобіля зірвали пам'ятник з постаменту і кудись відвезли. Відтоді порожній постамент обростає написами і руйнувався.

Проте небадужі селяни вирішили встановити на цьому місці скульптуру, яка стала б окрасою, символом духовності, а водночас й історичною згадкою про величні храми та походження назви села Новоспасівка (нині Осипенко). Було

вирішено встановити скульптуру Ісуса Христа.

До збору коштів долучилися не тільки парафіяни Свято-Покровського храму ПЦУ, а й всі, хто любить свою малу батьківщину. Спільними зусиллями мешканцям вдалося зібрати близько 25000 гривень.

Установкою скульптури робота не закінчиться. Поруч планують встановити меморіальну дошку, облаштувати територію навколо тротуарною і бордюрною плиткою. Це місце буде мати не тільки духовне, а й історичне значення для села. А вже на рубежі XVIII-XIX століть, саме на Спасі, на місці стародавніх козацьких хуторів над Бердою заснували село Новоспасівка.

На сторінці у Facebook настоятель парафії протоієрей Василь Турчак подякував мешканцям села, які відгукнулися на його заклик і склали свої щедри пожертви на скульптуру Христа Спасителя з меморіальною плитою з граніту та оновленою територією навколо.

НЕВРАЗЛИВА ТОПОНІМІКА

Праєхали?

Читаючи, як висміюють перевернуті назви вулиць більш менш обізнані зі столичними топонімами мешканці Києва, вирішила і з вами поділитися. Щоб посміялися крізь сльози, мабуть.

— Извините, Сетевих Стрельцов ми уже праєхали?

— Можна астанавіть на Саксагачного?

— Правильно кажіть: «на Сагайданського»!

— Астанавіте на Пчюлкі!

— На уліце Лисьонка возле кнігарні «Есть».

Раніше просили на бульварі Гриши Лепса (а треба Івана Лепсе!), а тепер, коли бульвар перейменували в ході декомунізації, — на Владіслава Хавала. Хто такий цей Хавало? Та Вацлав Гавел, шановні!

Січовим стрільцям дійсно не щастить. Вони «Сетевіє», «Январськіє», «Сичьови» (з наголосом на О). Навіть перевернули топоніма до рівня «нижче пояса»: «Сечових стрільців».

Хорива — Хоревая. Миколи Лисенка — Лисьонка, Олени Пчілки — Пчюлкі, Олени Теліги — Телегі...

Читаю у Фейсбучі: «Дарниця. Йду. Назустріч пара, запитують:

— А где уліца Страітелей?

Кажу:

— Так ось де вона, ви йдете по ній — Будівельників.

— А ми ж не знаєм, читаєм: какой-то Будзівельнікав!».

То не лише мовне невігластво і нерозуміння українських назв. Прізвища відомих людей, коли стали українськими топонімами, не впізнаються більшістю містян, якщо

вони там не мешкають, і гостей — тим паче, навіть якщо назви написані російською.

Зневажливе чи неграмотне ставлення до назв топонімічних об'єктів — наслідок промивання мізків радянською пропагандою і елементарна неначитаність. Тому і Телега, і Лисьонка. Не існує для двоногих мимоходів митецької слави українця Миколи Лисенка і громадянського подвигу Олени Теліги. І виникають слова-уподібнення до чогось звичного, того, що «на слуху», має пояснення у власному мовному досвіді, доволі кудому, вбачається. «Лисьонка» і «телега»? Знаємо! Тому впевнено заміняємо ними Лисенка і Телігу, яких не знаємо!

Глибше вникаючи у топонімічне невігластво, можемо вже на малинських прикладах бавитися.

Скажімо, вулиця імені більшовицького комісара Кримського скоро буде декомунізована, дуже сподіваємося. І зникне неправильне вживання назви. Бо у побуті кажуть: вулиця Кримська. Просто вулиця Кримська. Доволі колоритно, хоча і перевернуто.

Автоматичне скорочення назви вулиці Героїв Малинського Підпілля — ГМП більш уживане, ніж повна назва. І оте «ге-ем-пе» сприймається, як і «пе-ем-ка» чи щось подібне, більше нагадуючи аббревіатуру технічного терміну.

У Малині досі зустрічаються на адресних табличках, написаних українською, Шевченко й інші на «-ко», коли треба від-

мінювати (бо це прізвище чоловіка) і писати «Шевченка».

Перевертують у усному мовленні вулицю Ніни Сосніної — вулиця Сосніни.

А околицю, за вокзалом, вулицю імені Осипенко, навпаки, пишуть у непрямої відмінках на «-ка», думаючи, що має наймення якогось чоловіка Осипенка, у той час, коли названа на честь жінки і отже у всіх відмінках має лишатися «-ко».

Гаразд, у нас у місті не перевертують назву вулиці імені Миколи Лисенка. Нею здебільшого нехтують, надаючи перевагу народному совєцькому топоніму Черьомушкі, хоча народжені в новому тисячолітті не знають, де і коли виникли перші Черьомушкі (а це спальний мікрорайон Москви, який був оптимістичним на той час прикладом розбудови спальних районів доби розвиненого соціалізму). І всі багатоквартирні новобудови того часу звали цим топонімом на емоційному й соціально-економічному піднесенні.

Як, власне, було і з топонімом БАМ, що мало кому із молодих говорить про історію будівництва Байкало-Амурської магістралі. І щодо правопису, якщо вже лишається в нашому міському контексті ця назва. На стінах і в соцмережах пишуть ще «БАМ», проте варто лишити тільки звуконаслідування і писати «Бам», якщо вже не можна позбутися недоречного назвиська зовсім.

Факти збирала Ірина КРИМСЬКА.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС АМЕРИКИ

А ЯКЩО Я?

Olga RUDA,
Чикаго

Це було жахливо. П'ятничний вечір. Продуктовий магазин. Замало касирів, тому у двох чергах вишикувалося чимало людей.

П'ятниця у США — то святе! Така традиція: після напруженого й метушливого робочого тижня американці цілими сім'ями прямують в улюблені ресторани і дозволяють собі «розслабитися» за смачною вечерєю й пляшечкою улюбленого винця. Тепер все змінилося — ресторани зачинили, залишається тільки замовляти їжу додому або готувати самому.

Ця черга, здається, ніколи не зменшиться... Люди зазирають через плече один одного, щоб подивитися, що там попереду «замкнуло».

Попереду, через дві особи від мене, молода жінка з хлопчиком років трьох. Увесь уміст її кошачки розтягнувся по конвеєрній стрічці до каси. Хлопчик

неголосно плаче, мабуть, йому не купили якихось солодощів. Жінка тримає в руках пачку купонів, скоріш за все «лінккард» (купони на харчування), які видають незможним сім'ям для купівлі продуктів. Касирша неквапливо рахує купони. Черга хвилюється, усі поспішають додому.

І тут товста жінка переді мною голосно:

— Чи не можна для цих людей зробити окрему чергу? Скільки можна чекати?! (наголос на «цих»).

Люди в черзі починають неголосно перемовлятися. Молода жінка не обертається. Я бачу, як напружилася її спина — вона змушує себе не дивитися на ту, яка обурюється. Вона звиряє ціни на комп'ютері й одночасно намагається заспокоїти хлопчика, який плаче все голосніше. Через деякий час, касирша дає їй на підпис папери. Розрахувавшись, вона все ж знайшла сили подивитися на чергу, і ми бачимо її розчервлені обличчя і очі, повні сліз.

«Вибачте, будь ласка», — тихим голосом промовляє й майже

біжить до виходу з повним віском і дитиною, яка не перестає плакати.

Товста дама переді мною не заспокоюється. Розраховуючись за продукти, вичитує касирші щось на кшталт «про бідних людей, для яких треба створювати окремі магазини». Касирша, очевидно, не має наміру їй щось пояснювати, а пропонує звернутися до менеджера.

Позаду мене вже пара старших людей починає обговорювати цю ситуацію. Мені теж хочеться швидше утекти звідти.

Мені соромно. За нас, людей у черзі.

Це найбільш незбагненне в бідності. Кожен має свою думку про неї і вважає за можливе втручатися.

Кожен вважає, що його ніколи не може спігкати щось подібне. В цьому наша помилка — ми віримо, що все в нашому житті завжди буде стабільним, бізнес процвітатиме, рахунки платитимуться, й щороку (або щодва) мінятимуться автівки на новіші.

Одного разу запитала про це свою знайому, яка планувала купівлю дуже дорогої автівки.

— Ти думаєш, що завжди в твоєму житті все буде стабільно йти по наростаючій і ніколи нічого не станеться?

— Звичайно, — швидко відповіла вона. — Саме так я і думаю.

Насправді, ми ніколи не знаємо, що може статися за місяць, за рік і навіть за годину. Обвал ринку в 2008-2009 роках, а тепер пандемія ковіду продемонстрували нам це з усією ясністю. Ми ніколи не знаємо, де можемо опинитися і які віражі долі очікують нас (най Бог боронить усіх і усякого, звичайно).

Одного разу ми їхали з нашим кореспондентом в Українську околицю Чикаго. При з'їзді зі швидкісної траси, біля мосту на Дівіжин, завжди стоять декілька бездомних з кавалком картону («Будь-ласка, допоможіть!» або «Я голодний!»). І хоча мене підпирила ззаду черга автівок, я зупинилася, щоб дати їм пару баксів.

— Я ніколи не подаю їм, — сказав мій товариш, — не впевнений, чи не витратять вони ці гроші на спиртне.

— Я завжди намагаюся дати. Мене не цікавить, на що вони витратять гроші. Я б дуже хотіла, якщо я там стоятиму, боронь Боже, люди теж дали мені на хліб.

Ми поїхали далі. Але така правда життя — МИ НІКОЛИ НЕ ЗНАЄМО.

Тому краще бути готовим до всього.

— ЧОМУ Я? — запитують себе люди, коли щось стається поза їхніми планами.

— ЧОМУ Б І НЕ Я... — ОСЬ ЯК ТРЕБА СТАВИТИ ПИТАННЯ.

Журися по-українськи

Американець:

— У мене депресія.

Українець:

— У мене немає депресії, зате є: пригнічення, туга, журба, скрута, жаль, печаль, сум, розпука, гнів, відчай, розпач, безпросвіток, сухота, мінор, безнадія, смуток, скорбота, нудьга, зневіра, жура, гризота, зажура, хандра, спустошеність, пригнобленість, чорнота, прикрість, грижа, нудота, запропастота, тривога, бентега, туск, банність, фрасунок, маркотність, довада, нуда, осмута, журбота, жур, жалість, засмученість, прикрота, юдоль, сумота, смута і вегето-судинна дистонія!

КОТЯЧІ ІСТОРІЇ

Пухнаста людяність

А вгадайте, як звуть нашу кицю?

Ніколи не вгадаєте...

Бу-у-у-лоч-ка!

Мабуть, котячі історії, якби були написані авторами-котами, ні в чому б не поступалися людським! Але наразі котячу історію розповім я сама.

Булочка — киця, яка змусила усю родину поважати її.

Вона прийшла колись до нас сама.

Сиділа під мікроавтобусом. Зовсім молоденька кішечка.

Діти бігали до неї, хотіли нагодувати, погратися. Але вона, розумниця, точно знала, що треба дочекатися хазяїна — батька родини, бо вирішує Він.

Дочекалася і запитала: «Я до вас прийшла. Можна залишусь?».

Чоловік зазвичай забороняє приносити котиків з вулиці в дім, та не заперечив, щоб погодували.

Наступного дня кішечка вже сиділа на правому поруччі садового крісла біля хазяїна. Наче сфінкс. Усім виглядом: «Я красива, лагідна, поважна...». Чоловік погладив її.

І тільки на третій день, неначе прочитала інструкцію Кіплінга у «Кішці, яка гуляє сама по собі», отримала дозвіл господаря: «Ну, нехай залишається».

Відтоді вона завжди з нами. Тричі переїздили, змінюючи оселю. Віддана не дому, а людям, родині. Три великих господи звільнила від мишей, коли ми реанімували ці старі покинуті будівлі. Адже зазвичай, оселяючись у старій зі щілинами хаті, од мишей дихати не можеш.

Передостанній переїзд був від дідової хати в нинішнє наше помешкання. Звемо, шукаємо кицю — немає, гуляє десь. Сумно, але треба їхати вже. Нічого, родичі тут — попікуються. Потім ще тричі поверталися за 100 кілометрів навмисно по неї. Розпач: немає, десь ходить. Видно, хоч і

родичі, а не дуже душею до нашої киці...

Нарешті дочекалися!

Пам'ятаю, як зараз: їдемо машиною, до верху забитою різними речами, я сиджу у вані, бо кожен сантиметр задіяно, і тримаю на руках, щаслива, найдорогоціннішу ношу — нашу кицю! А вона, наче пуста шкірка, така легка, з пів кіла, не більше.

Що довелося їй пережити довгими місяцями, одному котячому богові відомо. І хочете вірте, а хочете ні, але вся родина сьогодні радіє саме цьому: що наша кішечка з нами!

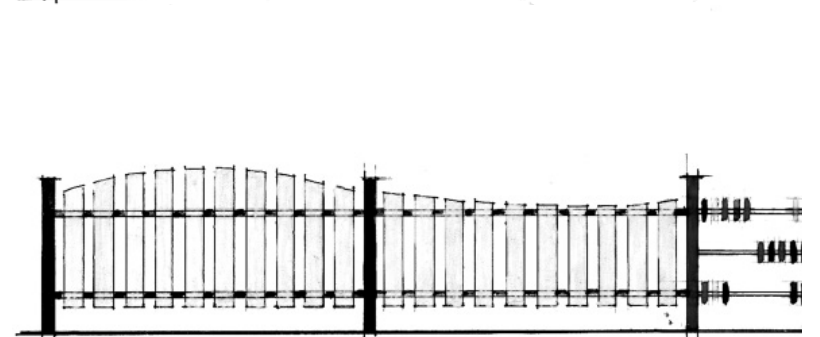
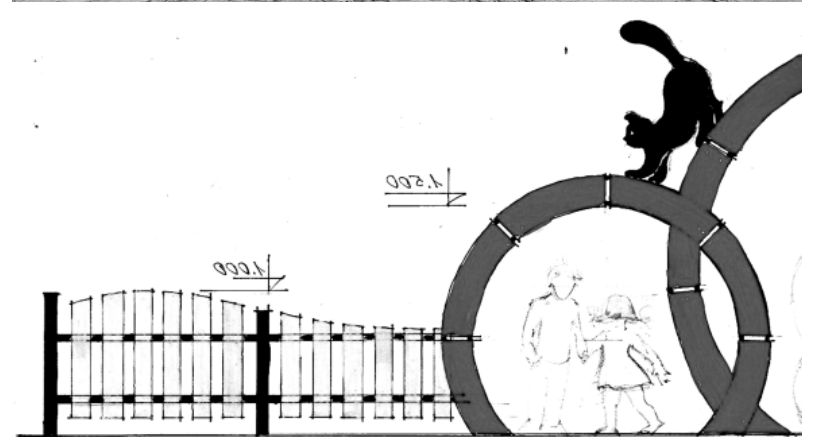
Зараз вона поважна і велика. Відчуваю якийсь родинно-хатній зв'язок з нею, як із берегинею домашнього затишку.

Куди не підеш, проводжає; вертаєшся машиною чи пішки, з дороги або з городу — вона вже тут, зустрічає. А хоч і полізеш на горище за чимось, і тут вона вже сидить на драбинці. Всюдиусує, пухнасте продовження моєї нічної родинної енергії.

А назвав кицю, знаєте, хто? Ще один наш одвічний тестувальник на гармонію — донька Софія, «мудрість наша»... Яюсь розчулилася і каже: «Кице! Ти наша булочка солоденька!»... Так і пішло.

Може, одне з наших завдань на цієї Землі — налагодити загублену гармонію з усім світом: тваринами, лісом, самими собою? А їхня місія — допомогти нам у цьому?

Чому, як поглянеш у ці чудові котячі очі, прозорі настільки, що весь світ бри-

нить у них, і гармонії в душі стає трохи більше?

Мабуть, тому іноді люди ставлять пам'ятники тваринам: лайкам, що врятували поселення від епідемії, сенбернарам, що рятують людей у лавинах.

А ми зробили не пам'ятник, а силует; не з вдячності котам, що звільняють помешкання від

мишей (хоч коти тисячі разів того варті), а для того, щоб розчулювати, веселити людей на дитячому майданчику, робити їхній погляд на мить добрішим.

А прообразом цього силуету стала наша киця Бу-у-у-лоч-ка!

Анна ГУМЕНЮК.

в дуже привітну і затишну оселю. Настільки люди зачаровані своєю місцевістю, природою, наче все це — їхня власність, не «колгоспне», наче це їхнє обличчя, і на вас тут чекають...

І ось вони, **габіони!**

А ви замислювалися, звідки взяли ці модні елементи дизайну на наших вулицях? Ми з Софією довго спостерігали, як екскаватор на іншому березі цілий день засипав гальку і гравій у дротяні сітки, формуючи кам'яні сходишки для зміцнення берегів річки, рятуючи їх від розмивання.

І такі споруди — уздовж усього русла, що ми минали і бачили цього дня. Де три сходишки, а де і всі 15. Соня бігала уздовж цих монументальних бордюрів, поки я досліджувала їхню конструкцію. Раніше ми такого не бачили і дивувалися з дотепного технічного рішення.

Яке ж було моє здивування, коли спочатку в Києві, а потім і в інших містах стала зустрічатися в дизайнах кафе, вуличного

ліється дощем на нас, дайте, будь ласка, доїхати хоч до середини дороги!

І таке напруження моїх прохань було, таке ж, як і важкість хмар. Я просто фізично відчувала, як краплі так і хочуть зірватися, навіть і зриваються інколи. Проте прохання мої працюють, хмари тримаються, тримаються — «терплять» — у Карпатах і справді в усьому духу.

А довкола така краса, гори підрастають, будиночки на них, як приліплені до гори, немов у пластиліновому мультику. І як вони (люди) дістаються до своїх домівок, доріг же бо не видно?! Річки, мости, чудові закути сіл, і так хочеться все це запам'ятати, а не відволікатися на кутання в плащі під дощем, та не накривати чохлами речі.

Ось білі гриби на дорозі продають, у червні місяці!

Коротко кажучи, проїхали ми ці пів дня, бачу — магазинчик із альтанкою, в нім можна перехо-

а ще тому, що все, про що йшлося, було близьке і перебуте нею.

А сталося це так.

Проїхавши Верховину вперед, назад і знову вперед (ми шукали житло, готелів було багато, але вони дуже дорогі, 600-800 гривень за номер, або всі зайняті), ми вже уявляли її структуру. Побували на базарі, купили черешні і нові кеди для Софії, бо за пройдений шлях одна пара кросівок не раз промокла і геть розвалилася.

У цьому ж магазині Соня з порогу запримітила м'які іграшки в кошику і впевнено попрямувала до них.

Трохи поясню: для мене дуже важливі моменти, коли моя донечка самостійно приймає рішення. Їх в нашому житті було так мало, я так багато працювала і сподівалася на це! В більшості ж покупок Соня була так далеко, і все це їй не стосувалося.

І ось Софія вибрала собачку і зайчика й сказала: «Мама! Купи!» Потім ці двоє звірятко супровод-

Ровером від Києва до Карпат

Анна ГУМЕНЮК

Розповідь про те, як аутична дівчинка Софія та її мама проїхали на велосипедах половину України, про те, що вони побачили і пізнали, і як у похіді змінилися поведінка та світосприйняття Софії.

Присвячується батькам особливих дітей. А також людям, яким здається, що в їхньому житті є обмеження.

ЩЕ ОДНА ІСТОРІЯ ЩЕ ОДНОГО ЖИТТЯ

(Продовження. Початок у №1, 2, 3, 4, 5.)

16-й день. 15 червня.

Вижниця (Чернівецька обл.) → Тудів (Івано-Франківська обл.) → Міжброди → Підзахаричі → Розтоки → Околена → Білоберізка → Мариничі → Барвінків → Устеріки → Вигода → Верхній Ясенів → Криворівня → Верховина; 54,3 км.

У Вижниці, перетнувши Черемош, потрапляємо в **Івано-Франківську область**. Дорогу між перенасиченими формами

природи доводиться перетинати мостами — одну, іншу річку, а потім знову повертатися на пройдений берег, часто навіть у межах одного села. Що там! Дорога перекидається берегами, — вона забігає то в одну область, то в іншу, і знову — назад.

Біля села Устеріки притока Білий Черемош зливається з Чорним Черемошем, і разом вони утворюють велику бурхливу річку Черемош. А на злитті річок така сила цих потужних потоків відчувається, що навіть захоплює частинку твоєї уяви і відносить разом із бурхливою течією.

Гори і Вода. Що здатне більше вразити і що може бути вагомим?

Пам'ятки природи на кожному кроці: гора Жаба, скеля Кам'яна Багачка і безліч інших ліричних назв, що розповідають про одухотворення природи тутешнім народом.

І ще одне спостереження. При в'їзді у кожне село влаштована така цікава і затишна композиція: то альтанка під височезною смерекою, то якийсь дивний в'їзний знак, а під ним — місце для перепочинку, а то криниця з певним значенням і оздобою. Здається, це — вхід не у село, а

благоустрою габіони — сітки, заповнені камінням. Такий собі привіт із любих Карпат!

Цей день приніс нам два незабутніх враження.

По-перше, грандіозна природа. Не встигаєш і не втомлюєшся дивуватися з цієї краси. Думаєш, ось зараз сфотографую, а за наступним поворотом — ще кращі краєвиди, і хочеться знову фотографувати! А пам'яті в телефоні не вистачить. Та як стриматися! Кожен метр дороги просто приголомшував і очі, і душу, щоб наситити цією красою уяву, щоб вистачило до кінця життя!

Інколи я думаю про те, що, от, не забереш із собою на той світ нічого матеріального — жодного атома. То може бути, наші земні враження — це якраз те, що можна буде зберегти, коли станеш безплотною душею?

А друге — теж дещо містичне, але спрацювало в реальному світі. Розповім зараз.

Виїхали ми зранку, небагато і сонця було, але повітря настільки наситилося вологою, аж за гори чіплялися бородаті хмари.

Іду я і прошу в природі: «Ну потерпіть трішечки, хмари, не

пити. Я ослабила свої благання, говорю: «Спасибі! Спасибі, що не намочив нас, Доще!». І тут він як обірвався! Просто впав з неба на землю лавиною води! Так!

Отак цілком серйозно розмовляю з дощем, хмарами, Сонцем, Богом. І вони відповідають! Перечекали ми дощ — був у нас обід у гратчастій альтанці.

І знову чисте небо! Сьогодні ми в'їжджаємо у Верховину!

17-й день. 16 червня.

Верховина

З Верховиною у нас пов'язані, либонь, найтепліші і найсердечніші спогади.

На цьому етапі на нашому шляху почали зустрічатися ЛЮДИ. Ну, звісно, прекрасні люди зустрічалися нам і раніше, але зараз — *мабуть, ми вже були більш готові до цього* — з'явилися люди, з якими нагодилися задушевні бесіди і невимушене спілкування. Спілкування все ще не безпосереднє з Софією, але в її присутності. І вона не тільки не заважала, а брала повноцінну емоційну участь. Тому що дуже втомилася за цей похід (і години спокою стали для неї вагомими),

жували нас: собачка — в кошику велосипеда, а зайчик — неодмінно в руках, і на Говерлу піднімалися Соня і Зайчик.

Не знайшовши місця в готелях, ми зосередили увагу на приватних оголошеннях, яких понад дорогою було немало. Але як вибрати? Тут нам зустрілася парочка юних і дуже приємних туристів, молодят, які орієнтували в тутешніх дивовижках і разом порадили приватний готель «Лілея», де і вони оселилися. Доба там коштувала 250 гривень, і ми не пожалкували про цей вибір.

Поважали працю людей, які пішли шляхом надання житла для туризму. Бо знаю не з розмов, який це труд. Щоденно зустрічати і проваджати зовсім чужих людей, забезпечувати їх необхідними послугами, близькою, та ще й розмовляти приязно, створювати цікаву атмосферу і бажання повернутися сюди знов.

Усім цим вимогам бездоганно відповідали хазяйка «Лілея» чудова жіночка Лілія та її чоловік Олександр, руками якого, як ми дізналися пізніше, і був створений цей привітний маєток.

(Продовження на стор.11)

КУЛІНАРНИЙ ЛОНГРІД не про кухню

СТИЛЬ ВІРИ

Світлана
ТКАЧЕНКО

Що вам розказати про гарбузи крім того, що я вже колись писала?

Навіть коли ви приймаєте як даність вашу гарбузову кашу життя, ви таки можете зробити її десертом і насолодитися приємною світлинкою, останньою, сповненою золотом життя перед нескінченною низкою під'ялинкових сюжетів.

Я мала щастя бути ученицею однієї пані, маминої подруги. Вірочка або Віра

Олександрівна (так називала її вся компанія друзів родини) викладала математику. Кажали, що на її уроках навіть найнахабніші і найзапекліші клієнти колонії для неповнолітніх мовчали і дослухалися до роз'яснень, а вона ніколи не підвищувала голос. Віра Олександрівна готувала мене до вступу у математичну школу і допомагала влітку підтягати хвости. Та вона всіх нас, дітей своїх друзів, до інститутів готувала. Безкоштовно. Було щось у ній таке високе, що викликало беззаперечну повагу. Навіть близькі подруги-ровесниці називали її на Ви.

Для мене вона була взірцем аристократизму і витонченості з-поміж усіх знайомих дорослих. Це не лише про манірність

і словесні реверанси, хоч мені хотілося так само лагідно й просто, зрозуміло і надзвичайно красиво говорити, ну прямо як диктори на радіо.

На свої роки вона не виглядала. Носила з дуже якісної тканини елегантні сукні простого крою, які сама й шила. Готувала їжу на одну порцію, коли жила сама, а коли з чоловіком, то готував він, багато і щедро. Вміла зліпити десять вареників і ніколи не робила більше, ніж треба. Тому, мабуть, вона була стрункою й підтягнутою, а він носив милий та надзвичайно круглий гарбузик у районі талії.

Квартира їхня була обставлена за європейською модою, привезеною з офіцерської служби у Німеччині. За ра-

дянських часів я не бачила такої краси і комфорту, і слова ергономіка теж не чула. Вбудовані жалюзі між віконним склом з передаточним руків'ям на рамі, врізна мийка з неіржавійки, китички, що підтягували підхватки на гардинах, і такі самі — на ключах від меблевих шухлядок. Величезна лялька у кутку, як жива. Кожного разу я боялася її чіпати. Ніби вже і доросла в ляльки гратися, а такої до того не бачила, і мені кортіло. Спальня з цільним ліжком, мабуть, двохметрової ширини. У 80-ті таке не було заведено. Треба сказати, що жили вони у райцентрі. Тим дивніше було приїжджати з Києва і бачити ікону стилю. В Києві я відвідувала час від часу

(Продовження. Почток на стор.10)

Із розповіді Лілії ми дізналися про дива Верховини, про містичні гори і музеї, які варто було відвідати. До того ж на кожній тумбочці домішки лежали течки буклетів і календариків з фотографіями і записами ці місця відвідати.

Туризм у Карпатах стихійно шириться, і для пересічних газдинь уже не є проблемою роздрукувати запрошення, замовити рекламу та керувати всім цим в інтернеті.

Будинок оформлений у суто карпатському стилі. Стіни з імітацією фахверку: природньо криві балки та розкоси, вмонтовані в штукатурку, багато дерева, бруталні сходи з половинок колод, двері, оббиті залізною смугою, та безліч традиційних і магічних символів на килимках, ковдрах та інших оздобах інтер'єру. Меблі та гардини, каміни та альтанки з великою видумкою та смаком також виготовлені руками господарів.

Як потім ми зрозуміли, все це роками з великим бажанням та любов'ю збиралося з різних джерел: лісу, каміння — з річок, хутро і тканини — з традиційних місцевих базарів...

Велосипеди наші укотре були обліплені засохлим брудом. Ось у такому вигляді ми нерідко з'являлися на постій. Почуваешся ніяково. Бо ж це не те, що ми —

герої роману, з'явилися перед вами, а це якісь дивні мандрівники у брудному взутті опинилися на вашому подвір'ї. І вкотре ДЯКУЄМО за людяність і розуміння!

Нас без жодного слова або кривого погляду повели в дальній кут подвір'я, а там: *потічок!* Тече собі з гори, а далі — до сусіда, наче так і має бути! Не втомлюся дивуватися цим потічкам!

Дають шланг, з якого під тиском струменю води миємо велики.

Чоловік із сином, хлопчиком років 12-ти, майструє свій велосипед біля гаража. Хлопець розсудливо пояснює нам, що колеса *РОВЕРА* тут у них в Карпатах треба накачувати не дуже щільно, щоб були м'якенькі: «А то камінчик потрапить під колесо і може пробити його», — пояснює він, явно копіює наuczання батька. Так ми почули уперше раз слово «ровер».

— Ровера? А це що?

— Ну, *ровер*, як пояснити вам? — показує на велосипед...

Сподобалося мені це слово, яким тут неодмінно називають *веломашину* (а це так у нас на Житомирщині).

Хлопчик з цікавістю поглядає на Соню, бо ж симпатична дівчинка, а зростом і виглядом — не старша за нього. Не пам'ятаю, чи була якась незручність в їхньому подальшому спілкуванні, і чи помітив він Софійчину особливість, але пам'ятаю точно, що ми з цим хлопчиком подру-

жилися, і він не раз турботливо розповідав і показував їй, які у них альтанки, гойдалки, і як це все тато робив, а він допомагав йому.

З музеїв ми вибрали Музей музичних інструментів. Музеї тут особливі: ховаються у вуличці серед інших хат. Ні, не у вуличці.

Важко описати уклад тутешніх сіл: наче вуличка, а це й не вуличка зовсім. А якийсь прохід поміж парканами, а то й травою, що буває в різних частинах сусідніх маєтків.

Розповідали, будинки в давнину будувалися за принципом *призору*, *тобто* з будь-якої хати слід було бачити весь краєвид, і щоб жодна не затуляла його іншої. Здається, так тут і досі. Тому вулиці створюють не квартали, а химерні петлі, підпорядковані рельєфу.

Музей — старовинна хатина, виринає зненацька, і немає ніякої парадності, та й навіть — брами з табличкою. Цікаво: біля музею сотні черевичків, що зняли відвідувачі. Ну, точнісінько, як в Японії!

Заходимо і ми, роззувшись. Тут зрозуміло, чому такі правила. На першому поверсі — малесенька кімнатка, на стінах — фото і експозиція всякої всячини; нагору веде крутезна драбина (пробачте, сходи), а там вся мансарда, а точніше, горище під дахом, де й стати в повний зріст складно, — лави, де щільно повсідалися діти, які прийшли на екскурсію.

Як удалося влітку зорганізувати таке відвідування? Ми та ще декілька людей стоїмо вже на східцях. Але дійство — цікавене! Окрім дітей, увесь простір під дахом зайнятий неймовірною кількістю музичних інструментів. Старовинні, з прикрасами із тканин, візерунків. Тут і баяни, і трембіти, і безліч духових, скрипки, струнні, будь-які! Окрім цього, капелюхи, одяг музик, домоткані яскраві хідники, ряднини, торби — і все це створює неймовірний калейдоскоп кольорів та предметів.

Але чого ж дітки так чемно сидять, і немає гамору?

Далі ще цікавіше! В затіненій кімнаті іде фільм, який проектується не знаю вже куди у такій щільності простору, в якому звучать інструменти, розказують про відому людину — Романа Кумлика, який збирав усі ці раритети, вмів грати майже на всіх, та вклав душу і частину життя у створення цього музею.

На довершення, до всіх інструментів можна торкатися, брати в руки, грати на них. Для моєї Софійки це було справжнім святом! Бо вона музично обдарована дівчинка, може годинами слухати музику, співи, як зачарована.

Шкода, що екскурсія та фільм закінчилися! І відбувся перехід із фантастичного світу музики і кольорів — назовні — у світ яскравого сонця і дивовижних Карпат.

Ще (тепер вже я) дуже хотіла потрапити в інші музеї: музей карпатської магії, в хатину, де раніше жив мольфар, будинок, де знімалася відома кінокартина «Тіні забутих предків». Але туди ми не потрапили.

Треба було пройти декілька кілометрів за річку і в гори, а Софійка забастувала, її увагою заволоділа знов музика! На цей раз та, що лилася з динаміків дитячої бази відпочинку. І така зваблива була ця музика й вигляд дітей у таборі, що моя дочка не зрушила з місця.

Мої маніпуляції з заохоченням іти до музею залишилися без результату, та й ще скільки довелось застосовувати заохочень хоча б відірватися від турбази «Верховина»!

Проте я вдячна і тому дню, що вже відбувся. Вирішила ж діяти по ситуації і враховувати стан моєї дитини — так дотримуйся цього!

Важко передати настроїв і стан душі, коли опиняєшся у Карпатах. Ні фото, ні описи ані трохи не відтворюють тієї загадковості, світла, тіні, вологи, звуків, які оточують тебе, обступають, тримають у містичній напрузі струни душі, наче

гармонія цього автохтонного місця і тебе гармонізує, і твої «струни» натягуються і розташовуються вздовж ліній чарівного «магнітного поля». Більш за все підходить тут вислів «*магія Карпат*».

Коли ідеш гостинцем, не машиною, не автобусом, або ідеш пішки в гори, в ліс, занурюючись у «печери» глибокої тіні між деревами і лапами трав, і знов виринаючи в яскраве світло, — щиро віриш, просто чуєш, що духи й досі живі, вони поруч.

Хазайка готелю «Лілея», коли рекламувала нам тутешні цікавинки, сказала: «А є ще музей магії, ну, знаєте, мольфари, мольфарки, — тільки я туди не ходжу, цього не приймаю; я ходжу у християнський храм».

А увечері задушевні бесіди за столом вітальні з сусідами по готелю. Хто де був, де що цікавого, яке життя в Україні. Ті молодята дуже гарно розмовляють українською, співучо так! Я запитала: «Ви звідки? Львів'яни?» Відповідь була: «Ні, з Дніпра», — здається, не пам'ятаю. «Так у вас же там більш російською розмовляють!». «Так. Але ми ж — тут, тут так гарно, і ми дуже любимо все це». І мені стало трохи соромно, бо мої запитання видалися недоречними.

Запитали у місцевих жителів, чи помічають вони всю цю красу, що оточує їх кожного дня? І відповідь була: «Так, помічаємо, і дуже любимо...».

Завтра у нас важливий день. Ми наближаємося до Говерли.

(Далі буде).

академічні квартири. Домашні кабінети і бібліотеки сяяли помпезністю ампіру, виглядали дорого, іноді антикварно, але не викликали у мені ніякого трепоту. Житло ж Вірочки видавалося чимось заграничним, ідеальним і наймоднішим.

Її дорослі діти носили джинси. Сама шила. Мої власні перші вельветові брюки шоколадного кольору, вітровку з білого парашутного шовку, пальто з кудлатими овечими манжетами і воротом теж шила вона, і я почувалася в тому особливу. А коли стала дівкою, вона відшила довгу домашню сукню, яку халатом назвати язик не повертається, і, даруючи, сказала, що вдома, у першу чергу вдома, треба бути елегантною, подібати собі і почуватися бажаною. Бузковий шовк з темними дрібними квітами пудрового відтінку довго був мені мірилом, якому слід відповідати фігурою. Щоб не висів і не тиснув,

я відмовлялася від вечері і ходила на шейпінг.

Чоловік її був завзятим веселуном, травив анекдоти, обожнював рибалити, готувати узбецький плов, сильно закладав за ворот і ніяк не міг запам'ятати слово *ночви*, завжди казав «ночник». Як їй жилося з ним, я дитиною не здогадувалася. Троє дітей вони підняли ще до моєї свідомої цікавості. Усі роз'їхалися. Вірочка ніколи й нікому не жалілася на життя, але тепер я знаю, що коли їй було 33, вона перережила зраду, і це невідомо підірвало її жіноче здоров'я. Родину вони зберегли, а от простити чоловіка вона не зуміла. Наступних двадцять років вона називала чоловіка на ім'я й побатькові. Їй було 53, коли він забіг заплатити за стоянку машини. Будка сторожа височіла над гаражами. До неї вели металеві обледені сходи. На верхній сходинці батько її дітей послізнувся, впав і вдарився головою. Смерть була миттєвою.

У ті часи здавалося, що вдова такого віку не має другого шансу, і Вірочка гідно горювала за своєю втратою. Ходила до могили чи не щотижня. Прибирала. Висаджувала братки, вкорінила блакитну ялинку біля могили. На зворотньому шляху заходила до подруги, їй було по дорозі.

— Аж надто часто ви туди ходите, Вірочко, та і їхати через все місто. Може б, уже рідше треба? — переживали подруги.

Гургену Михайловичу виповнилося 70. У той рік він поховав дружину. Її могила була неподалік. Цвинтар став Вірочці і Гургену місцем побачень. Щотижня Гурген їхав з двома букетами — покійній дружині та Вірочці. Коли через рік Вірочка прийшла до подруги поділитися, ті її відмовляли:

— Ви так добре жили. Хіба тепер збудеш таку сім'ю? Він же на 17 років старший. Будете доглядати його до смерті, хворого і безпорадного...

Вірочка не дослухалася. Вирішила: навіть якщо рік йому лишився, вона буде поруч. Не зволікаючи, вони побралися.

Дванадцять щасливих років Гурген Михайлович оберігав і лелівав Вірочку. Він оточив її любов'ю і замилуванням, випещеними поєднаннями тонкої інтелігентної освіченої натури і вірменської пристрасності у крові. Подруги бачили щастя в очах Вірочки і з усією щирістю прийняли Гургена, тактовного, турботливого, чарівного і навіть у свої роки сильного мужчину. Це він готував для Вірочки наліснички і гарбузове варення зі скибочками апельсину і лимону. А коли вона захворіла, не відходив від неї ні на мить. Старість наздогнала його вже після Вірочкиної смерті. Він пережив її на сім років.

А я, готуючи гарбузовий конфітур, світло згадую цих людей, які дали мені ще один взірць взаємин і кохання, що не залежить від дати народження і не має строку давності.

...і рись на тлі рододендрону...

У прикордонних з Білоруссю районах пропонується створити біосферний резерват за програмою ЮНЕСКО «Людина та біосфера»

З такою ініціативою виступила ГО «Українське товариство охорони птахів» на основі рішення засідання «Комісії з координації питань охорони та сталого використання транскордонних природоохоронних територій» другого форуму регіонів України та Білорусі, який проходив в Україні у жовтні 2019 року, та в рамках впроваджуваного природоохоронного українсько-білоруського проекту «Полісся — дика природа без кордонів». Це території Олевського, Овруцького районів Житомирської області та Дубровицького, Зарічненського, Рокитнівського і Сарненського районів Рівненської області. Всього номінується до 600 тисяч гектарів. На Житомирщині ядром біосферного резервату розглядається Поліський природний заповідник, на Рівненщині — Рівненський природний заповідник (заповідні масиви «Сомине», «Сира Погоня», «Переброди»).

Біосферні резервати — це території, створені для реалізації принципів та ідей сталого розвитку, які сформувались і прийняті з середини ХХ століття, та з окремими змінами і доповненнями запроваджуються зараз. Вони можуть створюватися лише у тих місцях, де збереглася дика природа, натуральні ландшафти займають великі площі та є заповідні території. Тут має працювати принцип екологічно сталого природокористування, який був притаманний людям цієї місцевості здавна та дозволяє розвиватися громаді без значної шкоди навколишньому середовищу. Мають поєднуватися збережені природна та історико-культурна спадщина, що є сприятливими чинниками для об'єднання людей та становлення унікальності громади зі своїми традиціями, обрядовістю.

Територіальний устрій біосферних резерватів такий, що сприяє їхньому сталому функціонуванню як для збереження природного середовища, так і для екологічно дружнього соціально-економічного розвитку громад. Біосферні резервати «розділені» на три зони взаємодії людини і природи.

Перша зона — заповідна («ядро біосферного резервату») — сформована із вже існуючих природних заповідників. Тут заборонена будь-яка господарська діяльність, крім наукових досліджень, що не шкодять природі, як у будь-якому заповіднику. Ця зона займає лише близько 10% території резервату.

Друга зона — буферна. Вона оточує «ядро резервату» і виконує функцію захисту його від негативного впливу господарської діяльності. Ця зона формується із уже існуючих охоронних зон навколо природних заповідників та з інших природно-заповідних об'єктів (заказників тощо). В її межах дозволена безпечна для природного середовища діяльність і певні види робіт, які не несуть негативного впливу на ядро резервату: сінокошення; збір ягід, грибів, лікарських рослин; пасічництво; обмежений випас худоби; можливість створення туристичних стежок. Це близько 16% території резервату.

Третя зона — транзитна або зона співробітництва. Вона складає близько 74% території резервату: населені пункти з інфраструктурою, сільськогосподарські та лісгосподарські землі. Тут передбачене звичайне життя людей, яке було до створення резервату, але з обмеженням щодо шкідливих видів діяльності, глобально небезпечних для довкілля та людей (меліорація, розробка кар'єрів тощо). Пріоритетними видами діяльності у третій зоні є екологічні напрямки. А

це розвиток зеленого туризму, еко-маркетинг, екологічне ведення господарства, культурні та просвітницькі заходи, тобто лише регулювання використання природних ресурсів, а отже підтримка життєздатності природи й повноцінного здорового існування людей. У біосферних резерватах створюються місця для відпочинку та освіти задля знайомства з дикою природою та розвитку свідомого ставлення до неї.

Проведені у 2019-2020 роках експертами Українського товариства охорони птахів дослідження пропонуваної території біосферного резервату в Поліссі басейну річки Прип'ять показали, що вона має достатню цінність, щоб бути визнаною ЮНЕСКО (англ. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, UNESCO) біосферним резерватом.

Це перш за все природні цінності європейського та світового масштабу: збережена природність ландшафтів і рослинного покриву на великій суцільній площі (більше ніж 0,5 мільйона гектарів), завдяки обмеженому веденню сільськогосподарства через низьку родючість ґрунтів та незначній густоті населення (в 7 разів менша, ніж по всій Україні та в 10 разів менша, ніж у країнах Євросоюзу). Величезні суцільні масиви боліт, які сягають більше 300 тисяч гектарів. Найбільші у Європі осередки рідкісної рослини — рододендрону жовтого. Надзвичайно багата раритетна Поліська флора і фауна. Тут виявлено 100 видів рідкісних судинних рослин, 41 вид оселищ Бернської конвенції (погугліть!), 62 види рідкісних тварин (ще погугліть), серед яких такі харизматичні птахи, як пугач, сова бородата, глушець, тете-

рук, журавель сірий, лелека чорний; із ссавців — рись.

Важливою також є збережена культурна спадщина, наявність археологічних пам'яток давнини національного та місцевого значення (стоянки, поселення, городища, замчища, окремі кургани та кам'яні хрести); архаїчне житло; народні звичаї, пов'язані з віруваннями, що переплітаються з язичницькими святами та обрядами; традиційні поліські ремесла і промисли етнічної групи (поліщуки).

Створення біосферного резервату сприятиме покращенню умов життя місцевих громад.

Ольга Яремченко, кандидат біологічних наук, керівник міжнародного проекту «Полісся — дика природа без кордонів», прокоментувала: «За своїм призначенням біосферний резерват — це інструмент сталих природоохоронних, соціально-економічних та дослідницько-просвітницьких можливостей, які працюватимуть як для природи, так і для людей. Завдяки такій формі управління, на території пропонуваного створення біосферного резервату місцеві громади отримають захищене від знищення природне середовище з усіма його екологічними послугами; екологічно сталий соціально-економічний розвиток у вигляді впровадження зеленого туризму, еко-маркетингу (нові фермерські господарства) та інших соціальних проектів; підтримку екологічної освіти та навчання, а також досліджень, пов'язаних з питаннями збереження та сталого розвитку навколишнього природного середовища і соціуму. Далі — вибір за громадами. Адже лише за умови погодження із місцевими громадами біосферний резерват може бути створений».

Новини Житомира.

Мозочок

У корі мозочку налічується до 26 мільйонів клітин Пуркінє. Вони остаточно дозрівають тільки на восьмому році життя людини, тому маленькі діти не дуже вміють розраховувати траєкторію руху і виглядають дещо незграбними, а з-під олівця у них виходять каракулі.

Тренування прискорюють дозрівання клітин Пуркінє: найрозвиненішим мозочком володіють гімнасти, балерини і фігуристи. Крім того, клітини Пуркінє дуже чутливі до алкоголю: навіть невеликі дози спиртного призводять до збою в роботі мозочка, який визначає траєкторію руху і узгодженість роботи рук і ніг.

Валентин ЛУЧЕНКО.

ЦЕ ТВІЙ АНЕКДОТ

— Ти звідкіль так гарно вірменську мову знаєш?

— У нас англійську викладав вірменин...

Прогноз погоди на тиждень (08.12-14.12)

ВІВТОРОК, 8 ГРУДНЯ	СЕРЕДА, 9 ГРУДНЯ	ЧЕТВЕР, 10 ГРУДНЯ	П'ЯТНИЦЯ, 11 ГРУДНЯ	СУБОТА, 12 ГРУДНЯ	НЕДІЛЯ, 13 ГРУДНЯ	ПОНЕДІЛОК, 14 ГРУДНЯ
Ніч Ранок День Вечір -4° -7° -3° -4°	Ніч Ранок День Вечір -4° -5° -1° -3°	Ніч Ранок День Вечір -3° -2° -1° -1°	Ніч Ранок День Вечір 0° 0° 0° -2°	Ніч Ранок День Вечір +1° 0° +2° +1°	Ніч Ранок День Вечір +2° +1° +2° +2°	Ніч Ранок День Вечір +2° +1° +2° +1°
Увесь день у Малині утримається ясна погода. Без опадів.	День та вечір будуть ясними, прийшовши на зміну похмурому ранку. Без опадів.	Протягом усього дня погода буде похмурою. Ввечері очікується сніг.	Цілий день хмарна погода. Сніг розпочнеться ще до світанку, але до середини дня припиниться.	На протязі дня небо буде вкрите хмарами. Сніг з дощем продовжуватиметься до вечора.	Вранці очікується дрібний дощ зі снігом, вдень і ввечері — дрібний дощ.	Протягом дня дрібний дощ зі снігом, який у другій половині дня зміниться дрібним дощем.
Сонце зійде о 7:50, зайде о 15:59	Сонце зійде о 7:51, зайде о 15:59	Сонце зійде о 7:52, зайде о 15:59	Сонце зійде о 7:53, зайде о 15:59	Сонце зійде о 7:54, зайде о 15:59	Сонце зійде о 7:55, зайде о 15:59	Сонце зійде о 7:56, зайде о 15:59

Загальнодержавний загальнополітичний тижневик.
Засновник — Найдюнов Сергій Андрійович.
свідоцтво про державну реєстрацію
КВ №6642 від 28.10.2002 р.
Видавець — ТОВ «Гарно»
свідоцтво про державну реєстрацію А00 №789532
Р/р №UAN12311744000026000055842642
ЄДРПОУ банку 14360570 код 311744
АТКБ «ПриватБанк»

Головний редактор — Ірина КРИМСЬКА.
Газета виходить українською мовою один раз на тиждень —
щовівторка.
Обсяг — 3 друк. арк. Тираж — 700.
Зверстано Кирилом В. Ковалевським
Надруковано у КП «Малинська районна друкарня»
Адреса: вул. Кримського, 7, зам. №

Адреса редакції: м. Малин, вул. Грушевського, 11,
(приміщення райспоживспілки,
вхід з вулиці Н. Сосніної. 2-й поверх).
E-mail: forpostinua@ukr.net Телефон: 063-842-42-36.
За зміст реклами та оголошень редакція відповідальності не несе.
Думки авторів публікацій не обов'язково відображають
точку зору редакції.